

บทที่ 5

ข้อกำหนดการเดินสายและวัสดุ

ดุยทรศน์ นวลหงษ์

**กองวิศวกรรมไฟฟ้า, ฝ่ายวิศวกรรมไฟฟ้าและระบบควบคุม
การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย**

โทร 02-4361817

E-mail: dulyatat.n@egat.co.th

หัวข้อการบรรยาย (Topics)

5.1 การเดินสายระบบแรงต่ำ

5.2 การเดินสายระบบแรงสูง

5.3 การเดินสายเปิดหรือเดินลอย (Open wiring)

5.4-5.9 การเดินสายในท่อ

5.10-5.15 การเดินสายในช่องเดินสาย (Raceway)

5.16 กล่องสำหรับงานไฟฟ้า (Box)

5.17 Switchboard & Panel board

5.18 สายไฟฟ้า

5.19 สายเคเบิล Mineral insulated cable (MI)

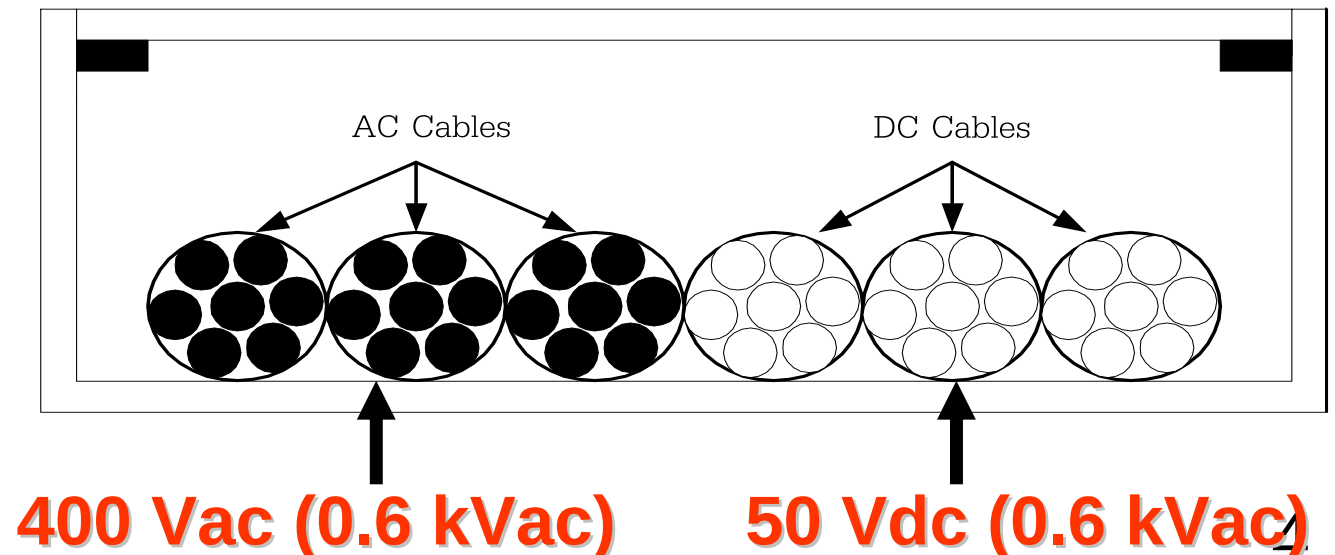
5.1 ข้อกำหนดการเดินสายสำหรับระบบแรงต่ำ

■ ข้อกำหนดนี้ครอบคลุมการเดินสายทั้งหมด

ยกเว้น การเดินสายที่เป็นส่วนประกอบภายในของ
บริภัณฑ์ไฟฟ้า เช่น มอเตอร์ แผงควบคุม
และแผงสวิตช์ต่าง ๆ ซึ่งประกอบสำเร็จรูป
จากโรงงาน

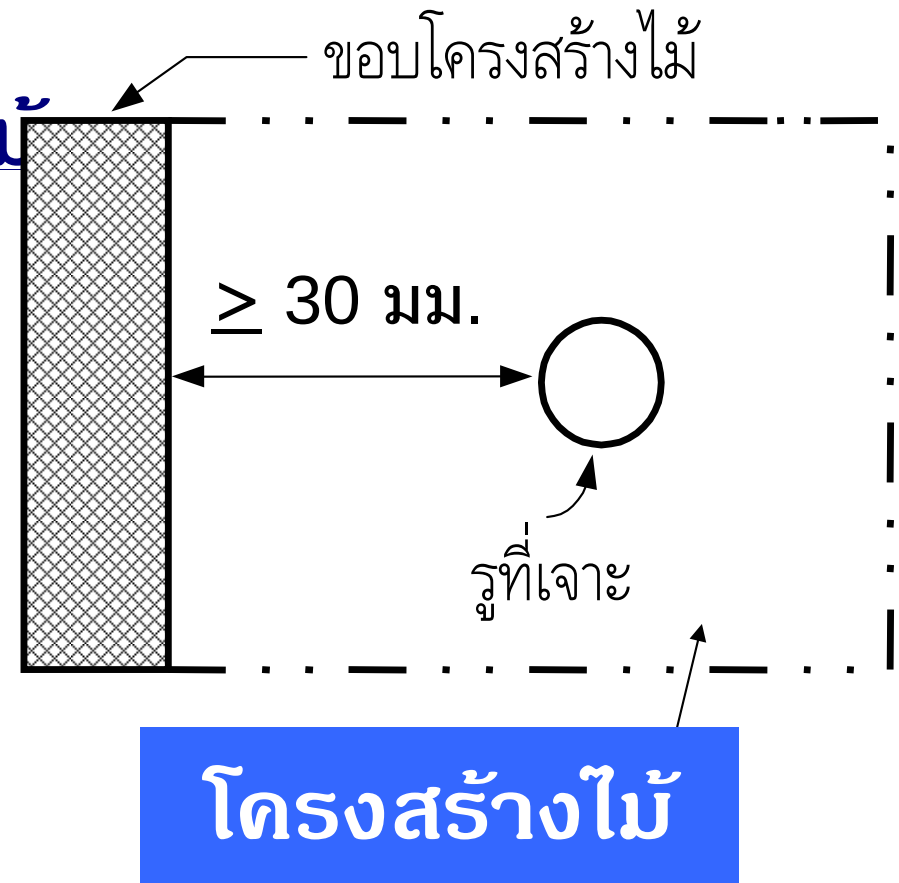
ระบบไฟฟ้าที่มีแรงดันต่างกัน

- ไฟฟ้ากระแสสลับ (AC) และกระแสตรง (DC) อนุญาตให้ติดตั้งสายไฟรวมกันได้ ถ้าฉนวนของสายมีความเหมาะสมกับระบบแรงดันสูงสุดที่ใช้
- ห้ามติดตั้งสายไฟที่ใช้กับระบบแรงต่ำรวมกับสายไฟระบบแรงสูง

การป้องกันความเสียหายโครงสร้างไม้

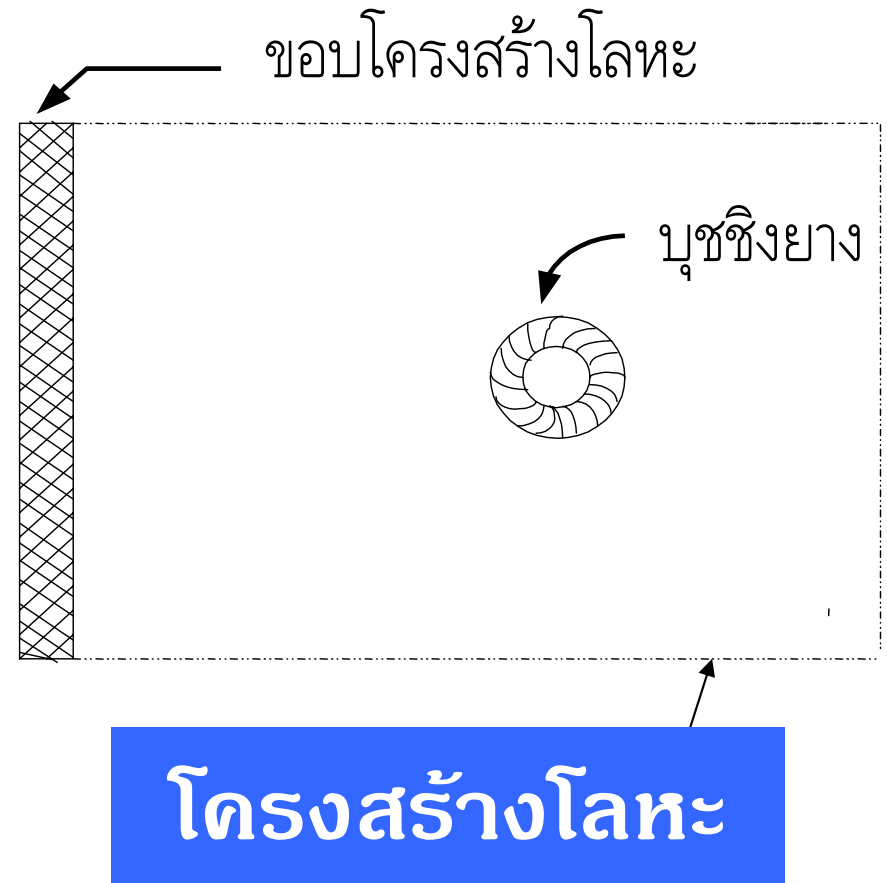
- การเดินสายผ่านโครงสร้างไม้
รูที่เจาะต้องห่างจากขอบ
ไม่น้อยกว่า 30 มม.

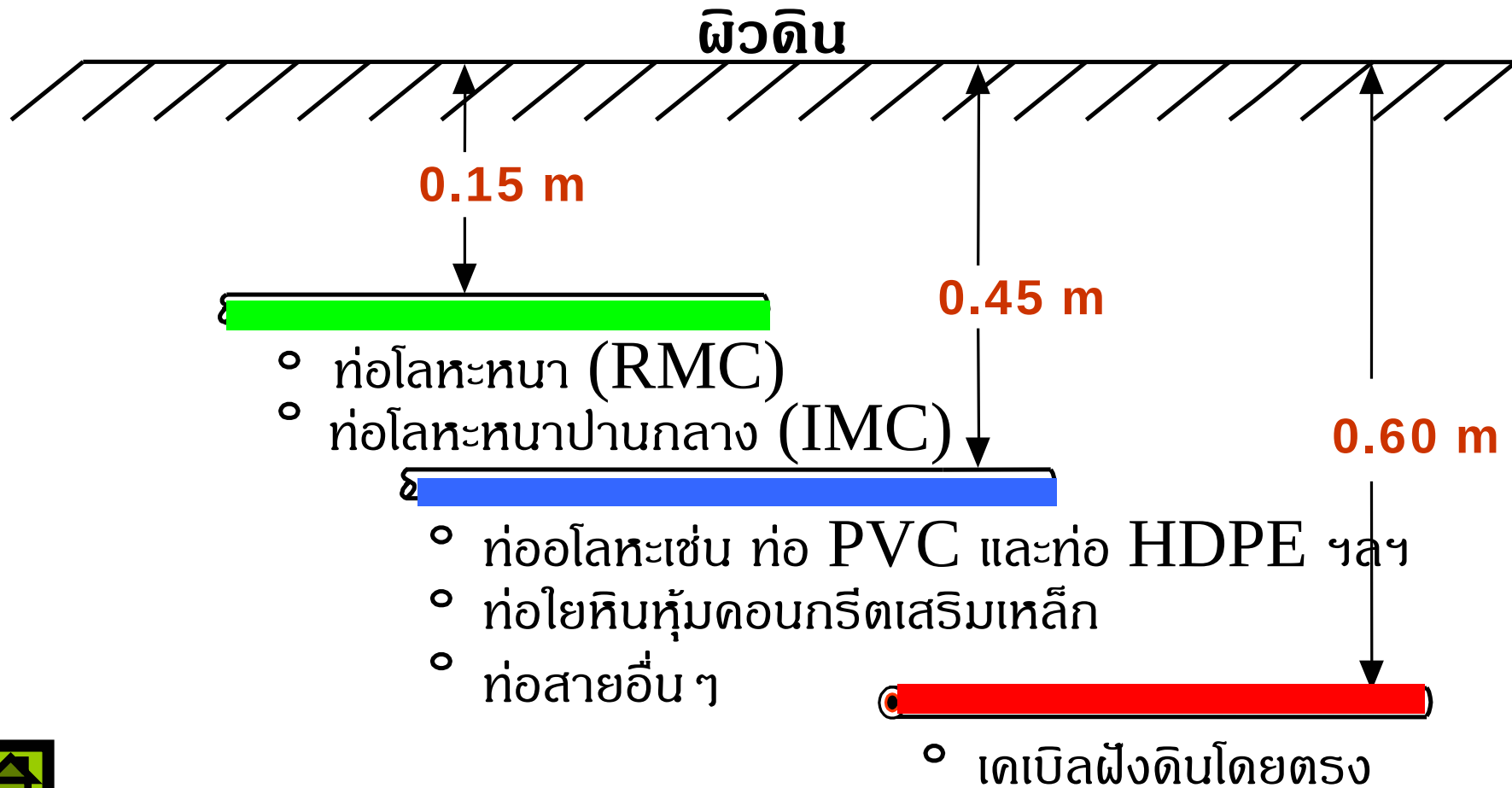
การป้องกันความเสียหายโครงสร้างโลหะ

การเดินสายไฟที่เปลือก
นอกไม่เป็นโลหะ ผ่าน
โครงสร้างโลหะที่เจาะเป็น
ช่องหรือรูต้องมี
บุชชิ่งยาง

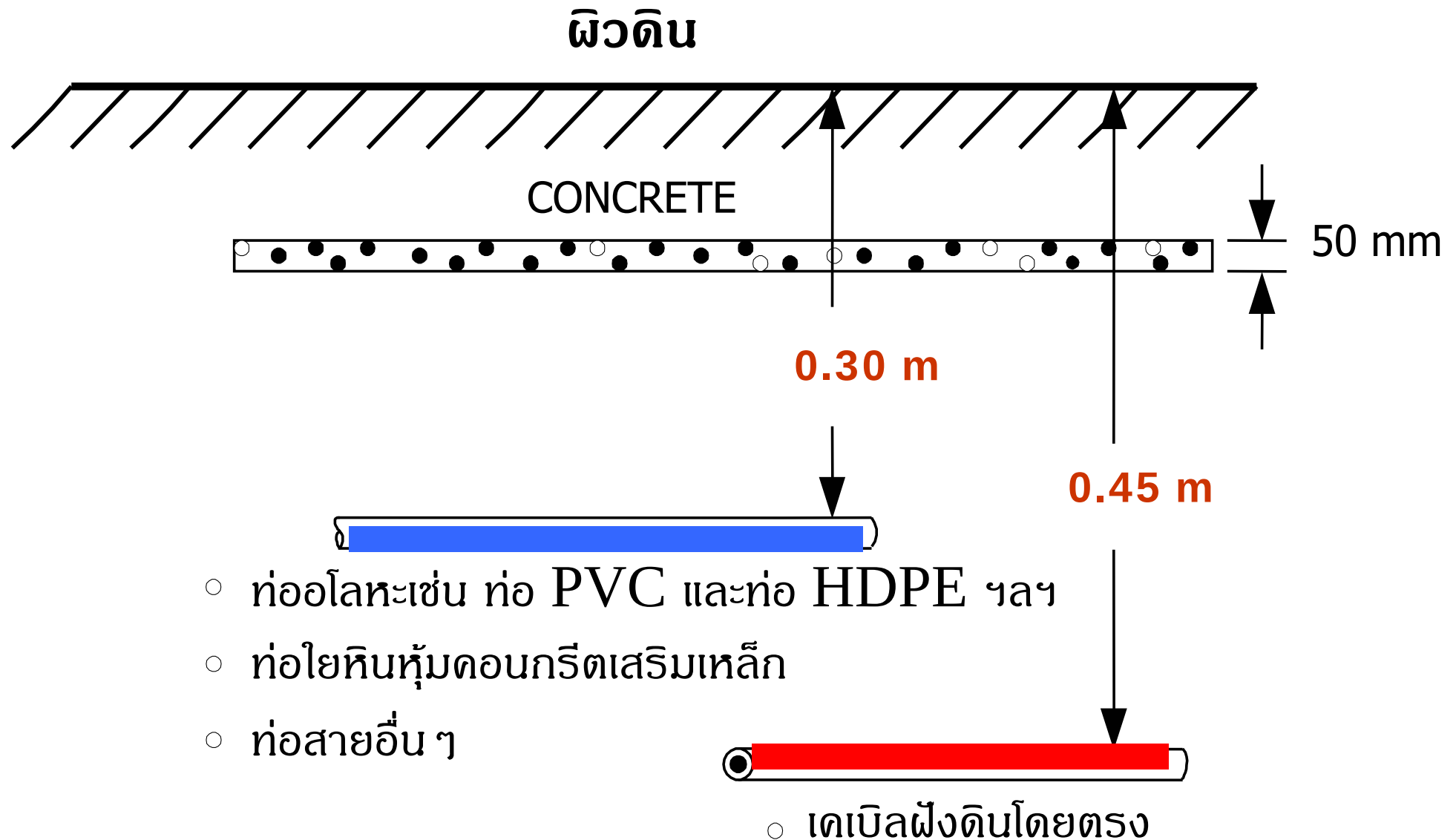

ความลึกในการติดตั้งใต้ดิน

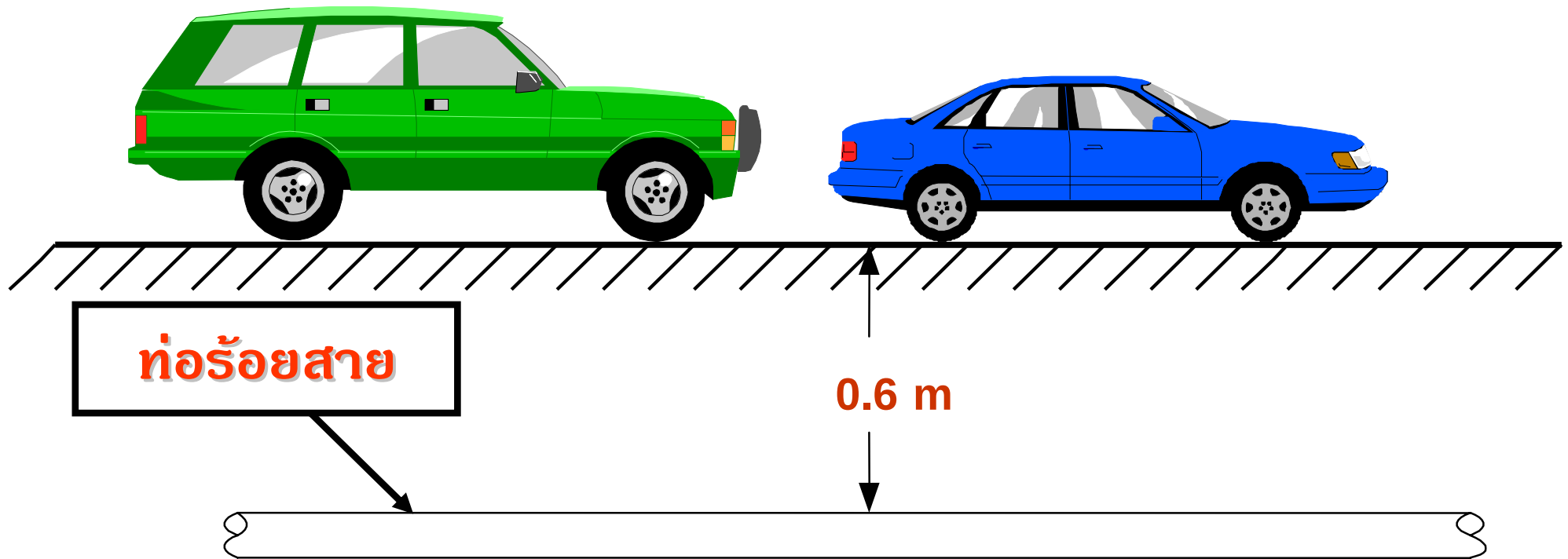

สำหรับระบบ**แรงดันต่ำ**

การติดตั้งใต้ดินเมื่อมีแผ่น concrete ปิดทับ

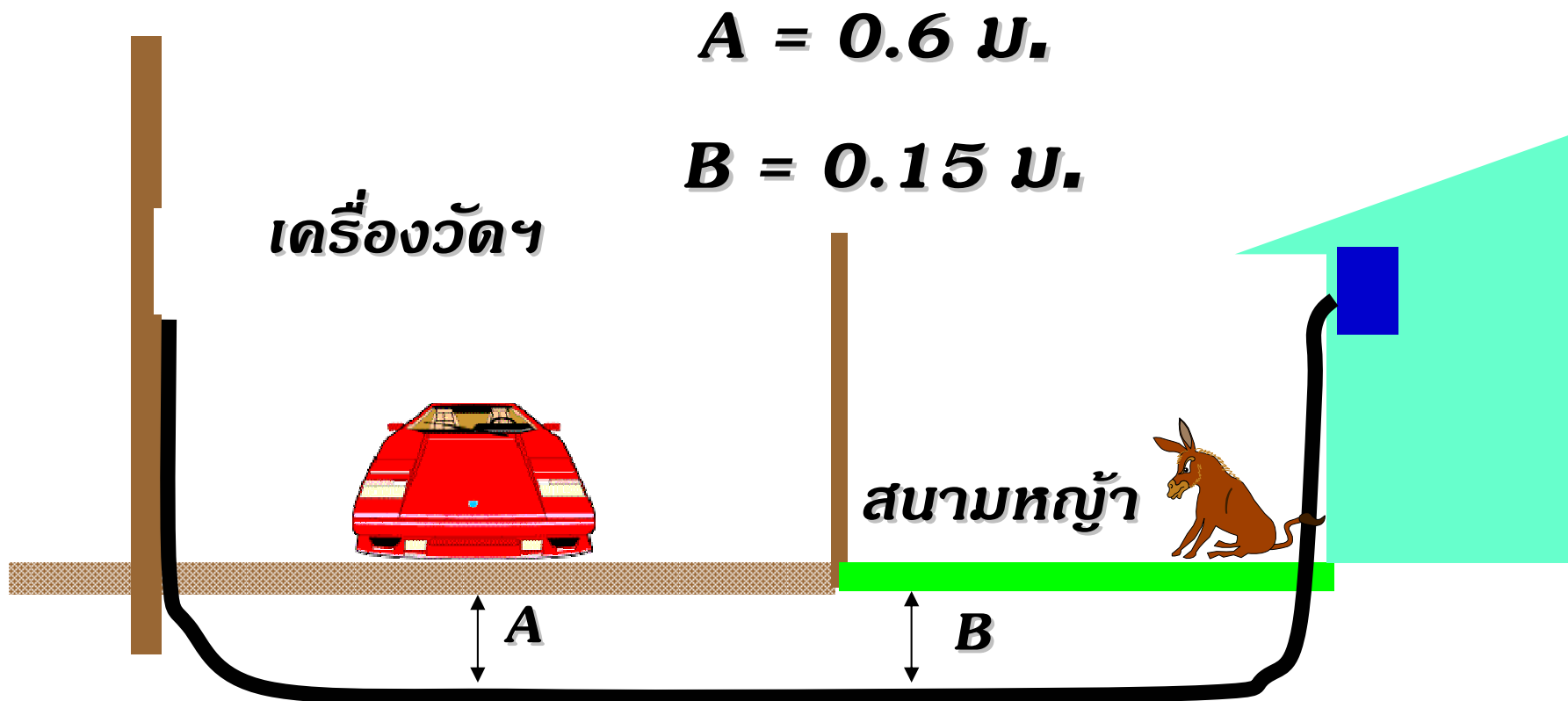

การติดตั้งไต้ดินบริเวณที่มีรถยนต์วิ่งผ่าน

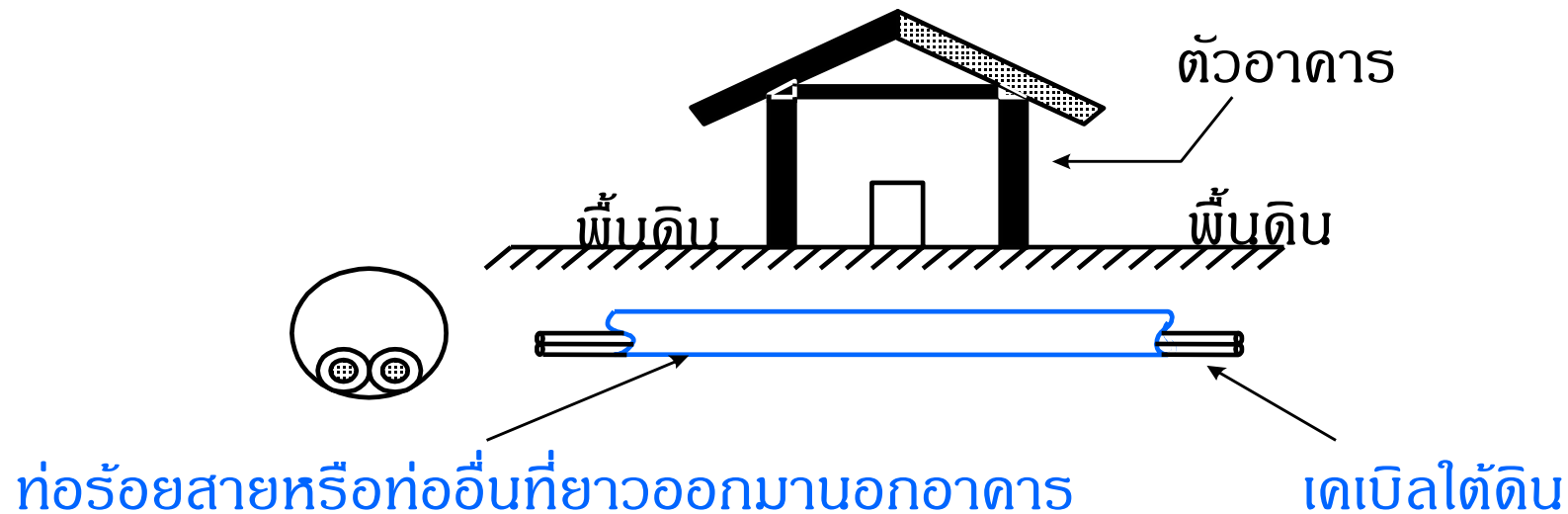
ตัวอย่าง สาย NYY เดินร้อยท่อโลหะหนาฝังดิน

จงกำหนดความลึกของ A และ B

การติดตั้งเดเบิ้ลลอดใต้อาคาร

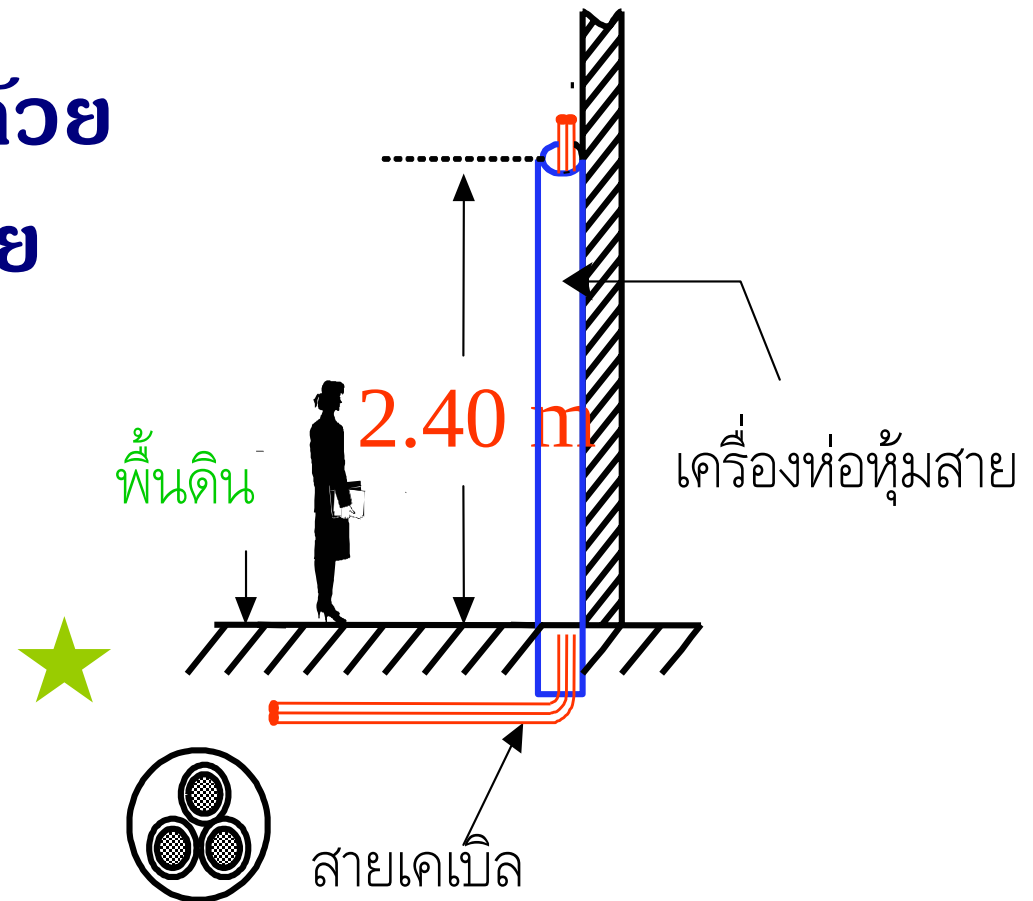
1. ต้องติดตั้งอยู่ในท่อร้อยสาย
2. ท่อร้อยสายต้องยาวเลยผนังด้านนอกของอาคาร

เคเบิลฝังดินโดยตรงแล้วโผล่ขึ้นจากดิน

ต้องมีการป้องกันอันตรายด้วย
เครื่องท่อหุ้มหรือท่อร้อยสาย
สูงจากระดับพื้นดิน

ไม่น้อยกว่า 2.40 เมตร

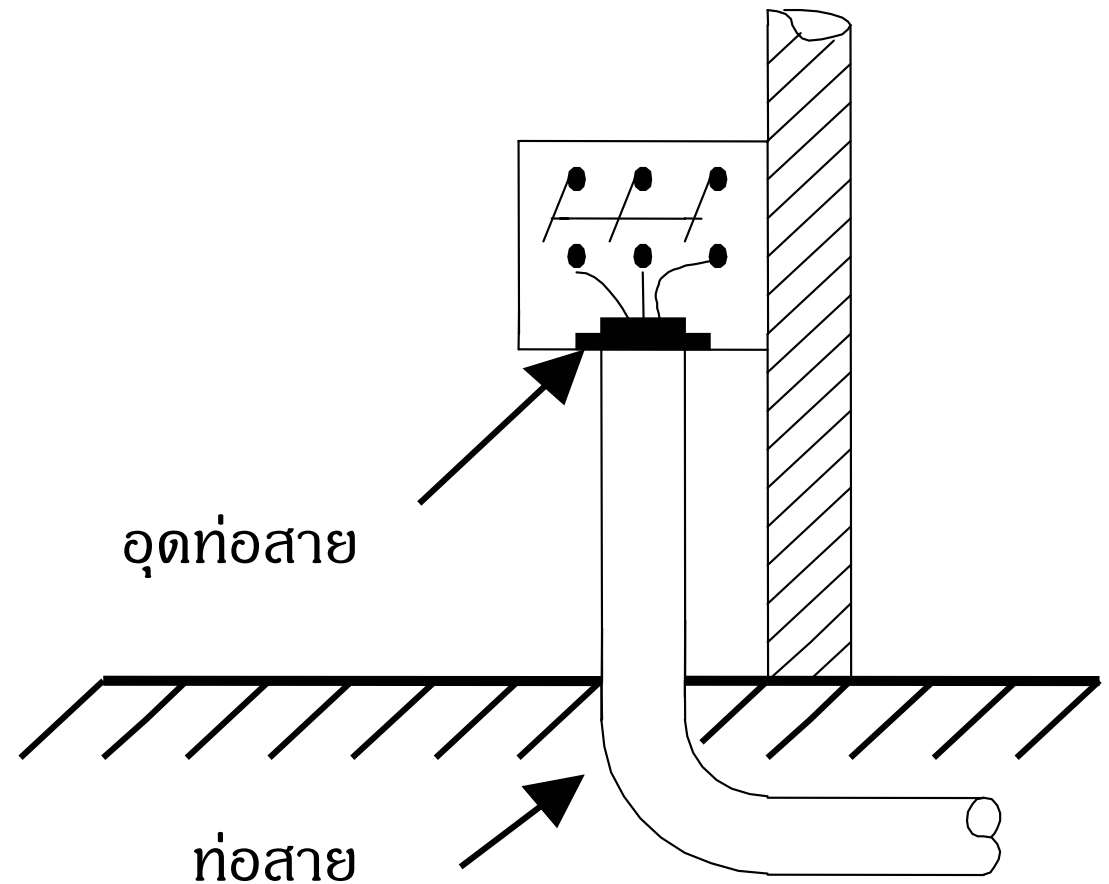

เดเบลฝังดินโดยตรงแล้วโผล่ขึ้นจากดิน

การป้องกันความชื้นในท่อร้อยสาย

ต้องอุดที่ปลายใด
ปลายหนึ่งหรือทั้งสอง
ปลายของท่อร้อยสาย
เพื่อป้องกันความชื้น

การป้องกันการฟุกร่อน

■ อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ติดตั้งควรมีคุณสมบัติดังนี้

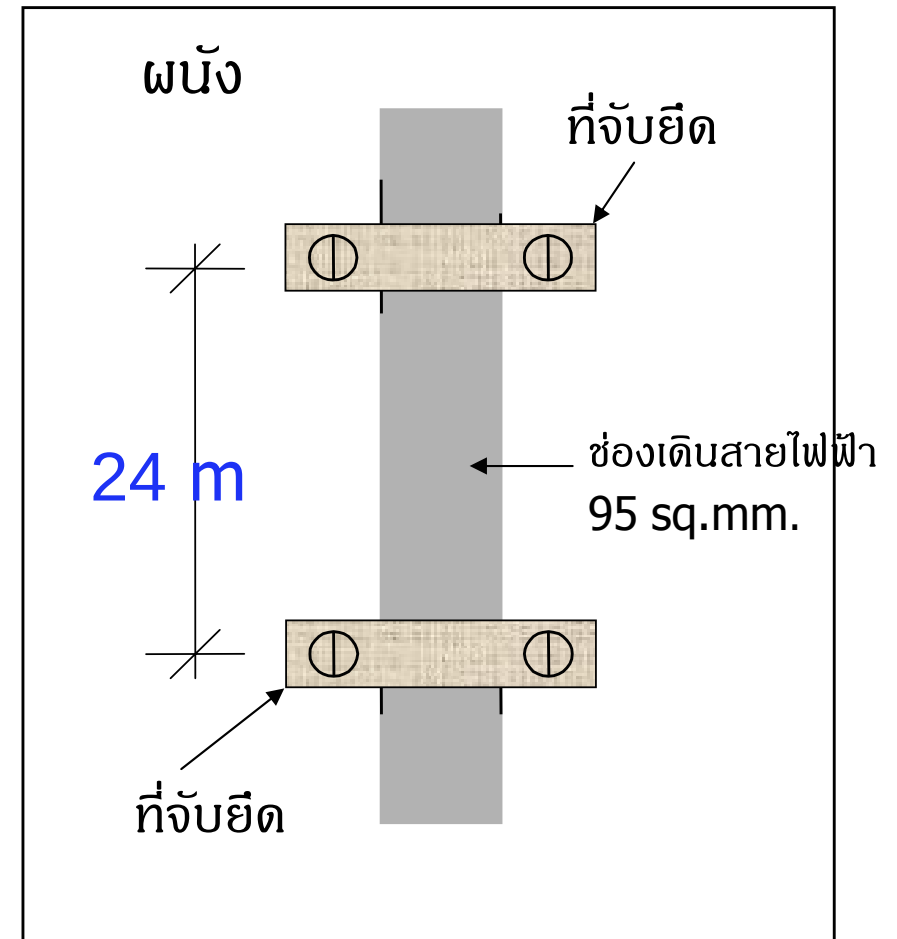
- ใช้วัสดุที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม ที่ติดตั้งใช้งาน
- ต้องเคลือบด้วยวัสดุกันการฟุกร่อน เช่น

สังกะสีแคดเมียม หรือ อีนาเมล (Enamel)

หมายเหตุ การป้องกันด้วยอีนาเมลไม่อนุญาตให้ใช้ใน
สถานที่เปียกหรือภายนอกอาคาร

การติดตั้งวัสดุและการจับยึด

สายไฟฟ้าในช่องเดินสาย
แนวดิ่งต้องมีการจับยึดที่
ปลายด้านบนและจับยึดเป็น
ช่วง ๆ มีระยะไม่เกินจากที่
กำหนดในตารางที่ 5-2

การติดตั้งวัสดุและการจับยึด

ระยะห่างสำหรับการจับยึดสายไฟใน**แนวดิ่ง**

ตารางที่ 5-2

ขนาดของสายไฟฟ้า (mm^2)	ระยะจับยึดต่ำสุด (m)
ไม่เกิน 50	30
70-120	24
150-185	18
240	15
300	12
เกินกว่า 300	10

ยกเว้น ถ้าระยะตามแนวดิ่งน้อยกว่า 25% ของระยะที่กำหนดในตาราง 5-2 ไม่ต้องใช้ที่จับยึด

การกำหนดสีของสายไฟหุ้มฉนวน

สำหรับเฟส 1 สีดำ
สำหรับเฟส 2 สีแดง
สำหรับเฟส 3 สีน้ำเงิน

ตัวนำนิวทรัล ใช้สีเทาอ่อนหรือขาว

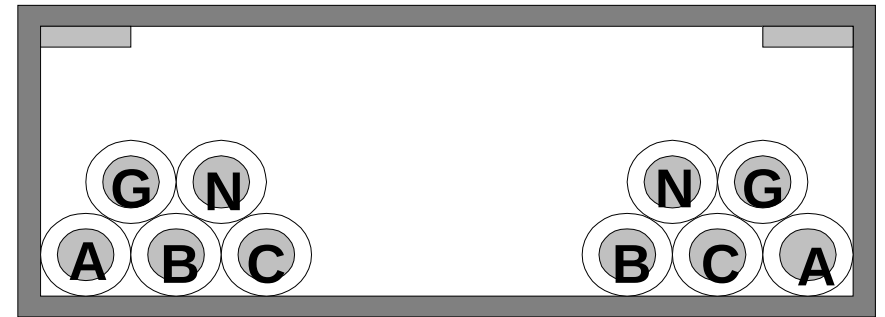

สายดินใช้สีเขียว หรือ สีเขียวแถบเหลือง
หรือเป็นสายเปลือย

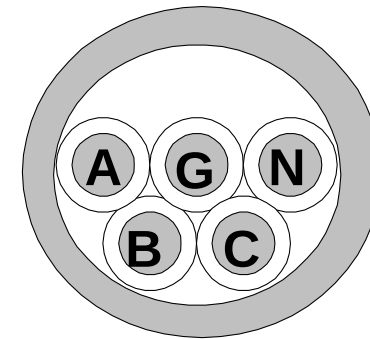

การลดผลของกระแสเหนี่ยวนำ

- สายไฟแกนเดี่ยวทุกเส้น และสายดิน ต้องติดตั้งในท่อร้อยสายเดียวกัน
- ถ้าอยู่ในรางเดินสาย (Wireways) หรือรางเคเบิล (Cable Trays) ให้วางเป็นกลุ่มเดียวกัน

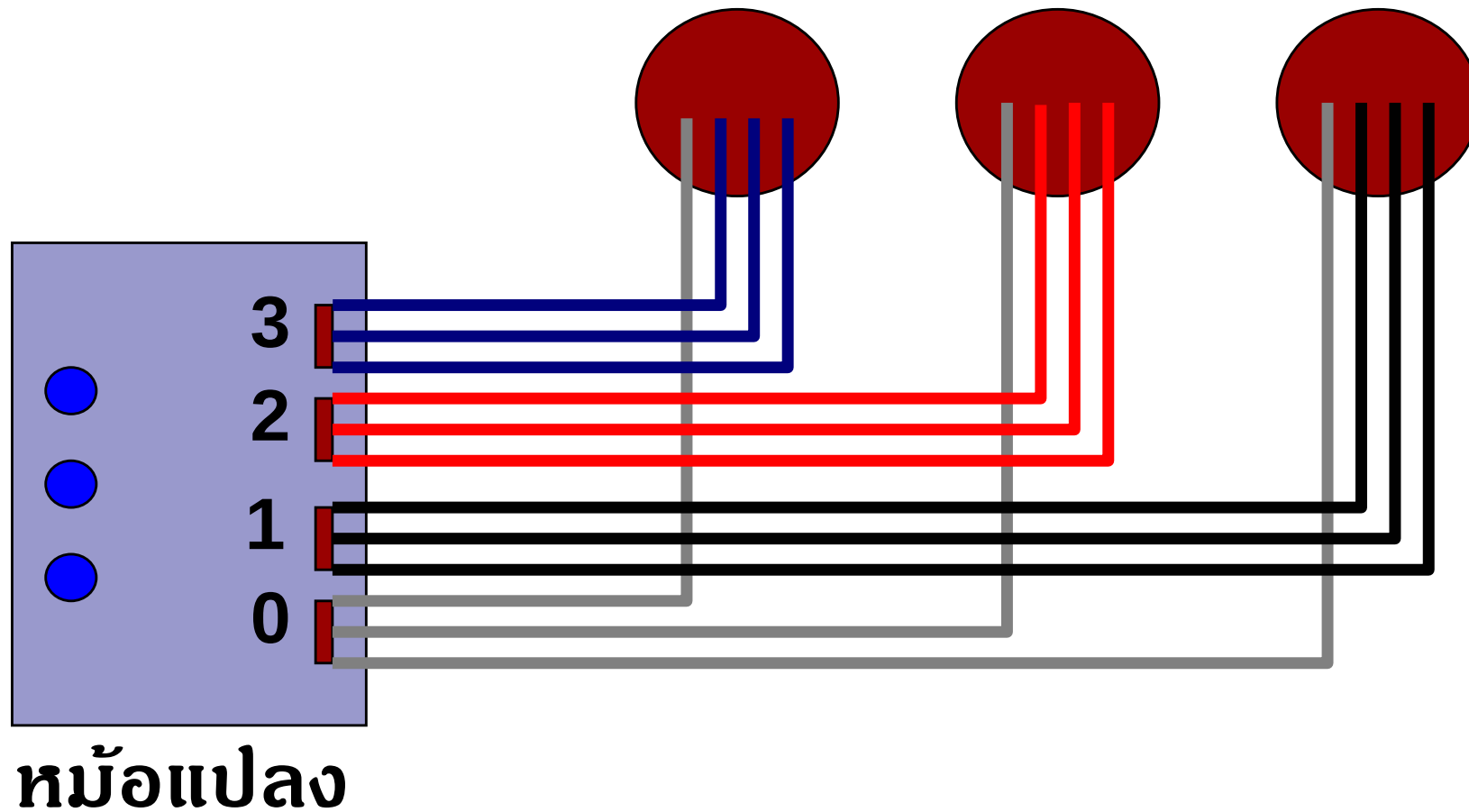

สายไฟแกนเดี่ยวในรางเดินสายเดียวกัน

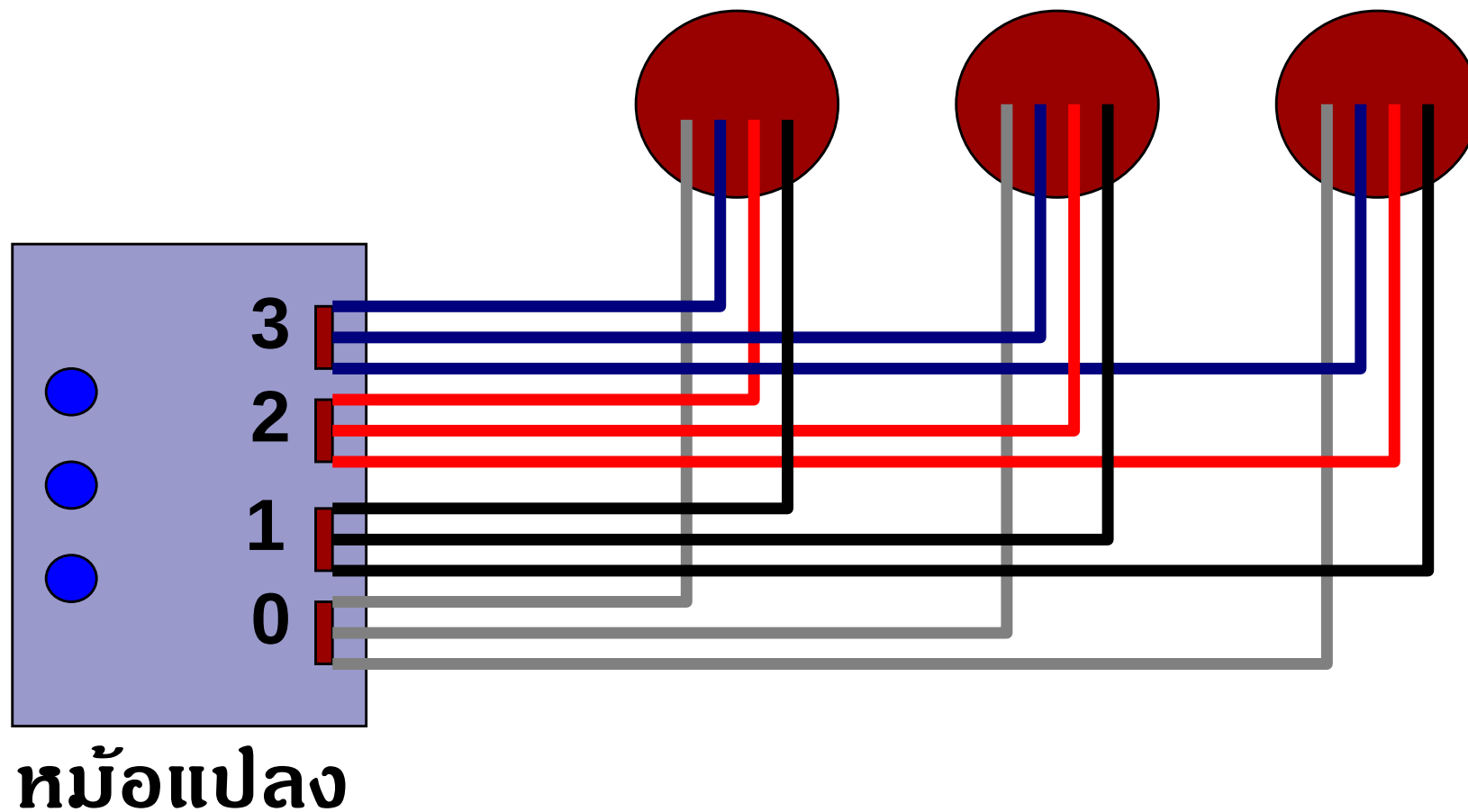

สายไฟแกนเดี่ยวในท่อร้อยสายเดียวกัน

ตัวอย่างการเดินสายที่ผิด

ตัวอย่างการเดินสายที่ถูก

จำนวนสายไฟสูงสุดในท่อร้อยสาย

ตารางที่ 5-3

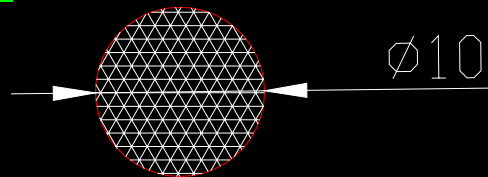
พื้นที่หน้าตัดสูงสุดรวมของสายไฟทุกเส้นคิดเป็นร้อยละเทียบกับพื้นที่หน้าตัด
ของ**ท่อร้อยสาย**

จำนวนสายในท่อร้อยสาย	1	2	3	4	มากกว่า 4
สายไฟทุกชนิด ยกเว้น สายชนิดมีปลอกตะกั่วหุ้ม	53	31	40	40	40
สายไฟชนิดมีปลอกตะกั่วหุ้ม	55	30	40	38	35

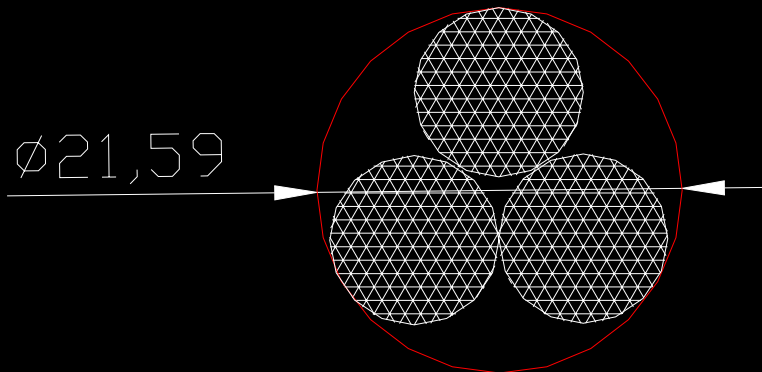
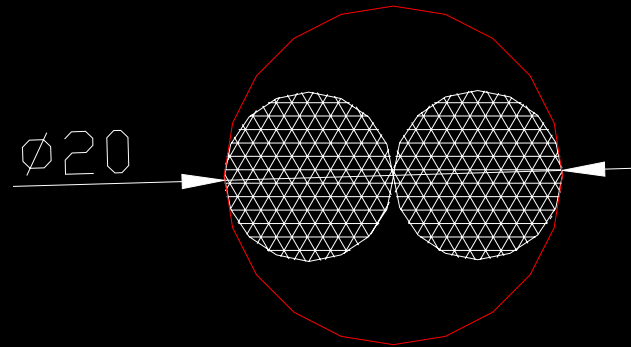

Spacing Index = Total cable cross section / Equivalent cross section

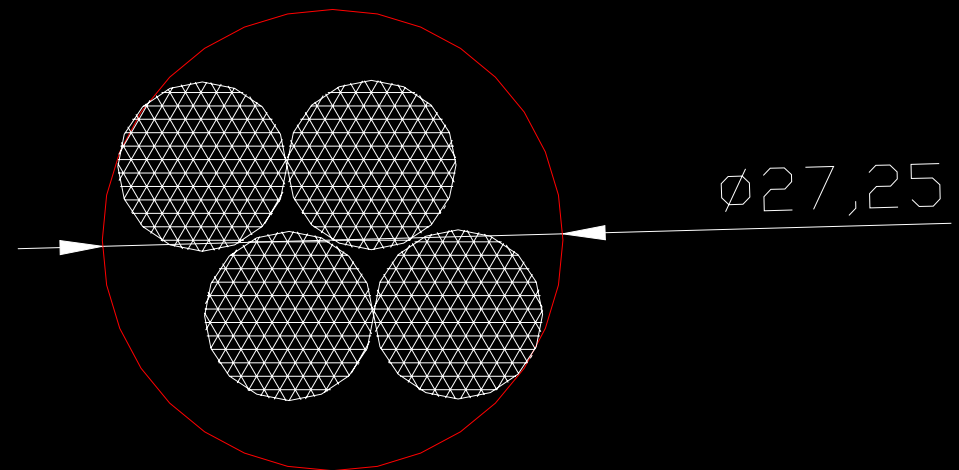
$$\frac{78.53}{78.53} = 1$$

$$\frac{157.06}{314.15} = 0.5$$

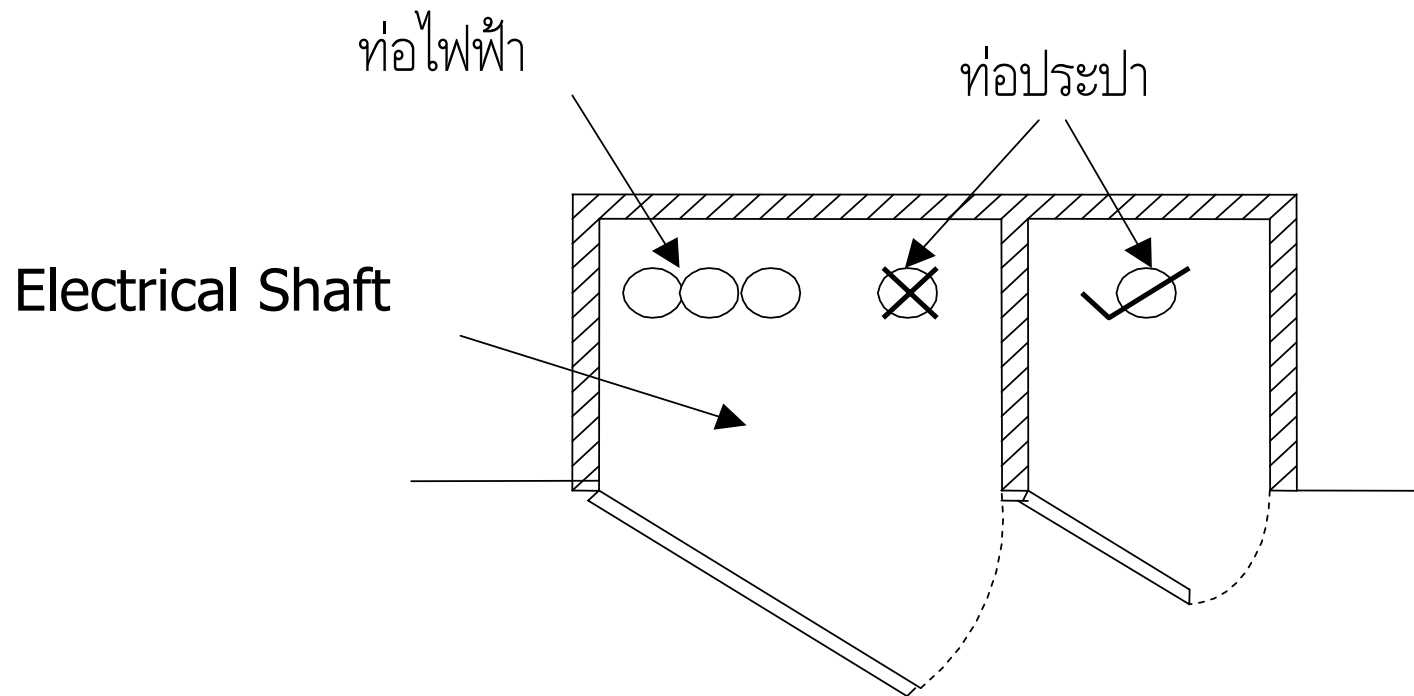
$$\frac{235.56}{366.24} = 0.64$$

$$\frac{314.15}{583.14} = 0.54$$

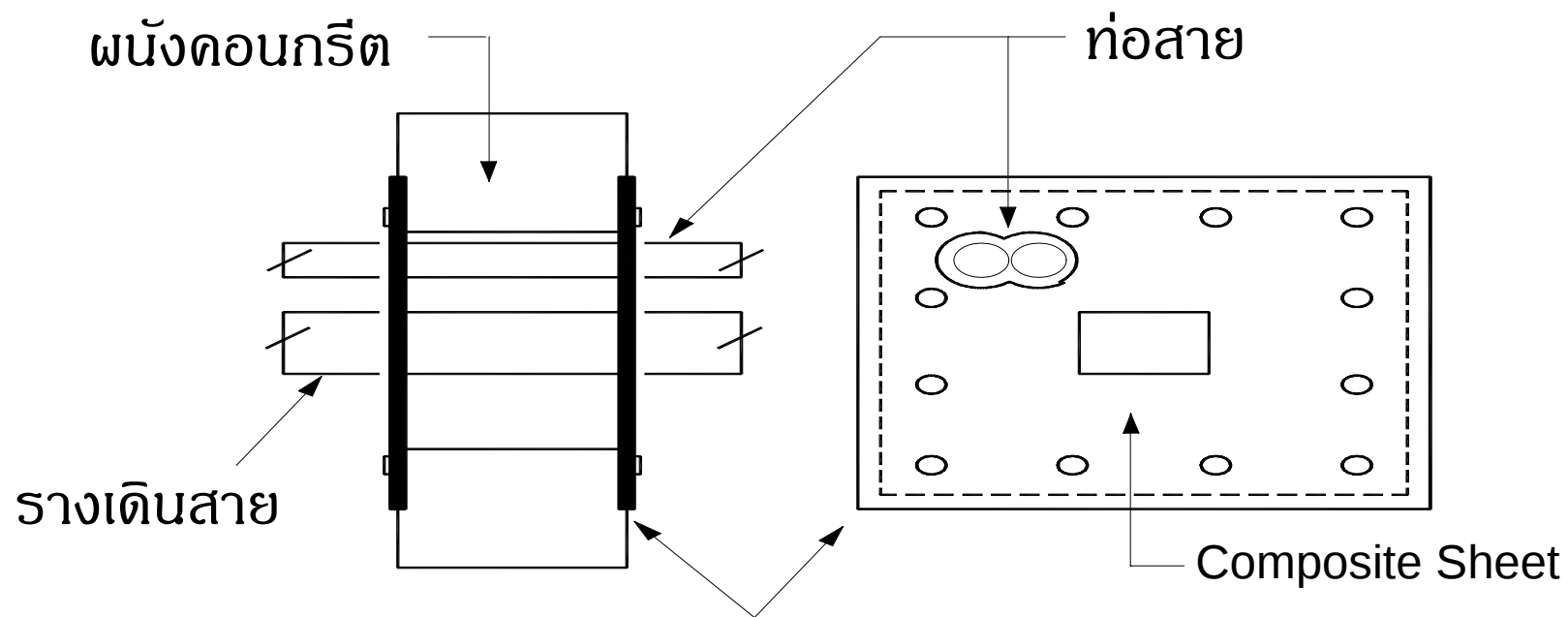
การสายในท่อร้อยสายร่วมกับระบบอื่น

- ในท่อร้อยสาย รางเคเบิล ช่องสำหรับการเดินสาย (Electrical Shaft) ต้องไม่มีท่อสำหรับงานอื่นเดินร่วมด้วย เช่น ท่อประปา

การติดตั้งไฟฟ้าผ่านผนัง

- การติดตั้งไฟฟ้าที่ผ่านผนัง จากกัน พื้นหรือ เพดานหรือ ช่องท่อไฟฟ้า ต้องมีการป้องกันไม่ให้ไฟลุกลามตามมาตรฐานการป้องกันอัคคีภัยของ วสท.

แนวของรอยต่ออุดด้วยอุปกรณ์สำหรับอุดรู

การเดินสายควบ

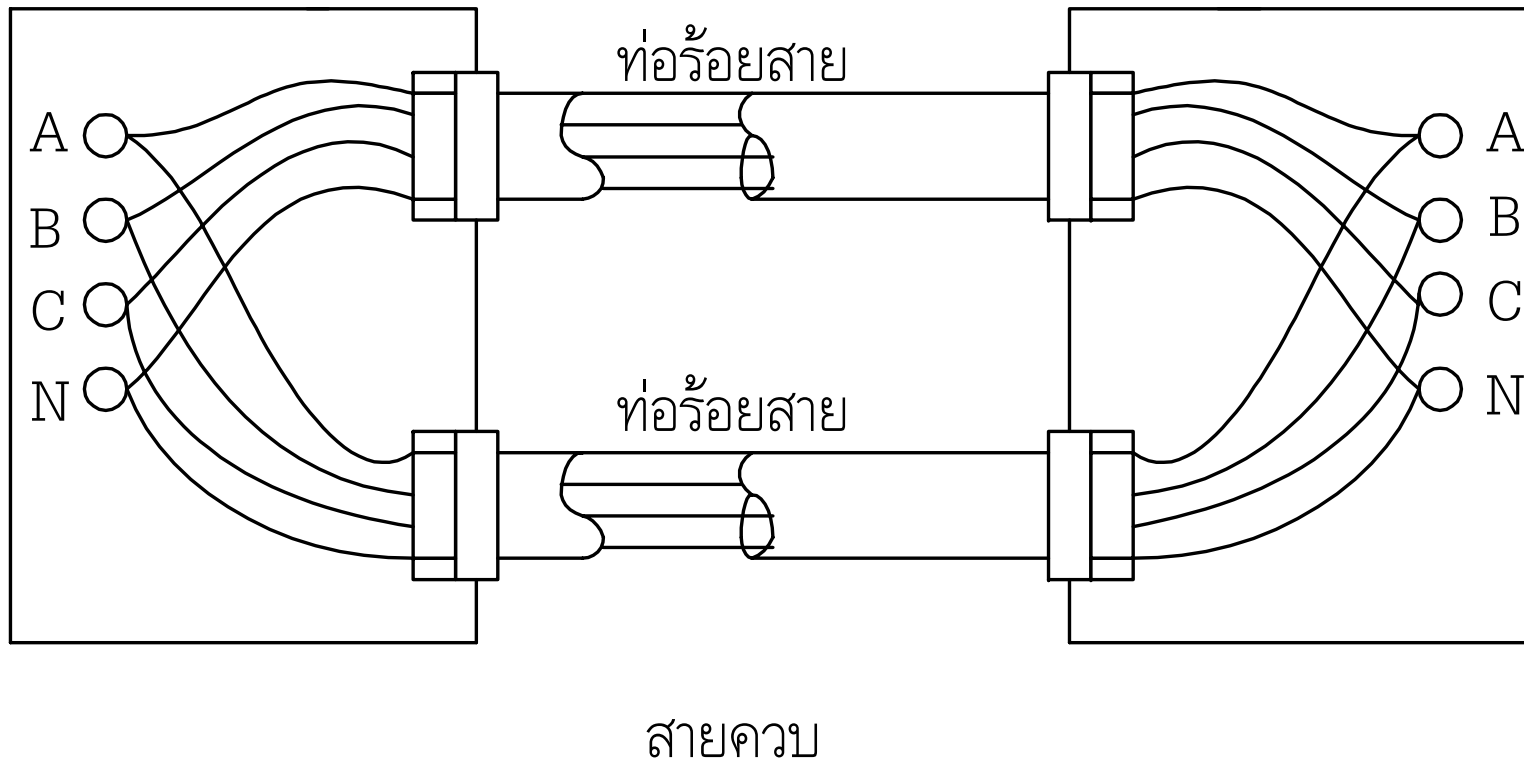
■ การเดินสายควบ

การเดินสายควบ ต้องมีลักษณะดังนี้

- สายไฟฟ้าต้องมีขนาด**ไม่เล็กกว่า 50 ตร.มม.**
- เป็นสายชนิดเดียวกัน
- ขนาดเท่ากัน
- ความยาวเท่ากัน
- มีการต่อสายแบบเดียวกัน

การเดินสายควบ

การเดินสายควบต้องเดินสายเฟสแยกกันไปในแต่ละชุด

การเดินสายดวบที่ผิด (นำสายเฟสมารวมกัน)

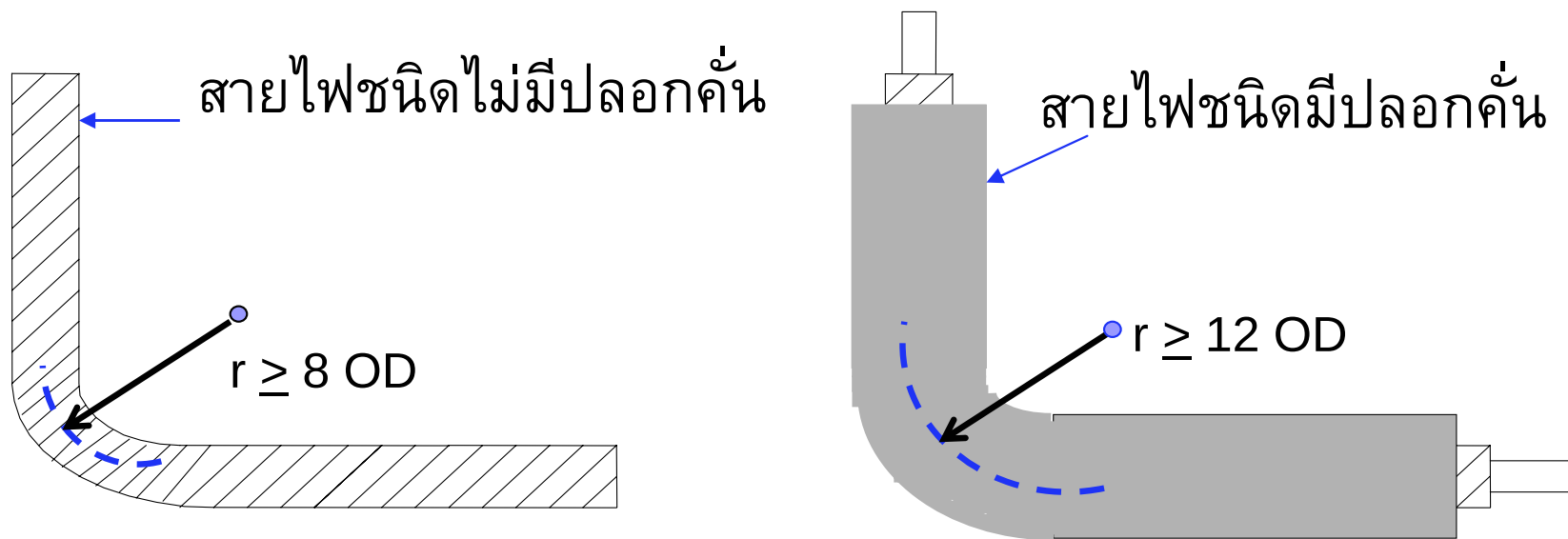

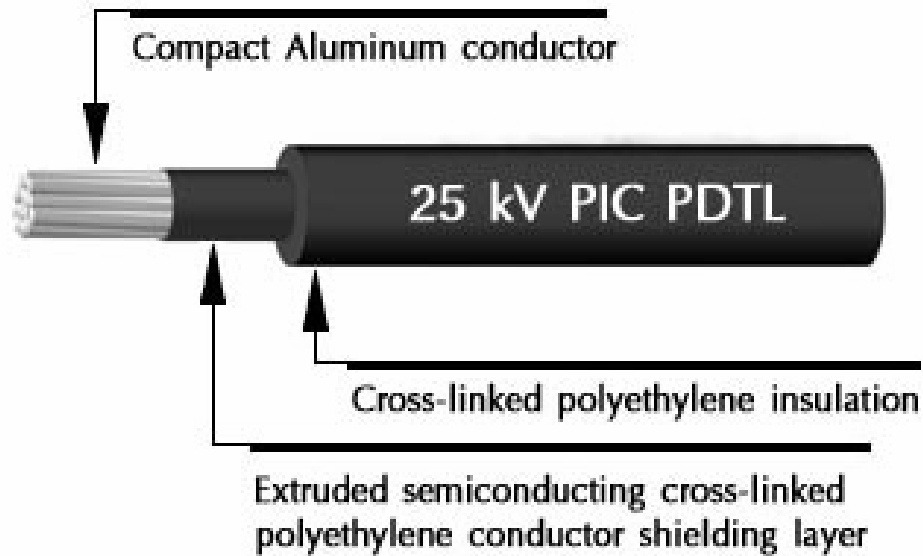
5.2 ข้อกำหนดการเดินสายสำหรับระบบแรงสูง

ข้อกำหนดของระบบแรงสูงจะคล้ายกับ
ระบบแรงต่ำ
แต่จะมีข้อกำหนดเพิ่มเติมดังนี้

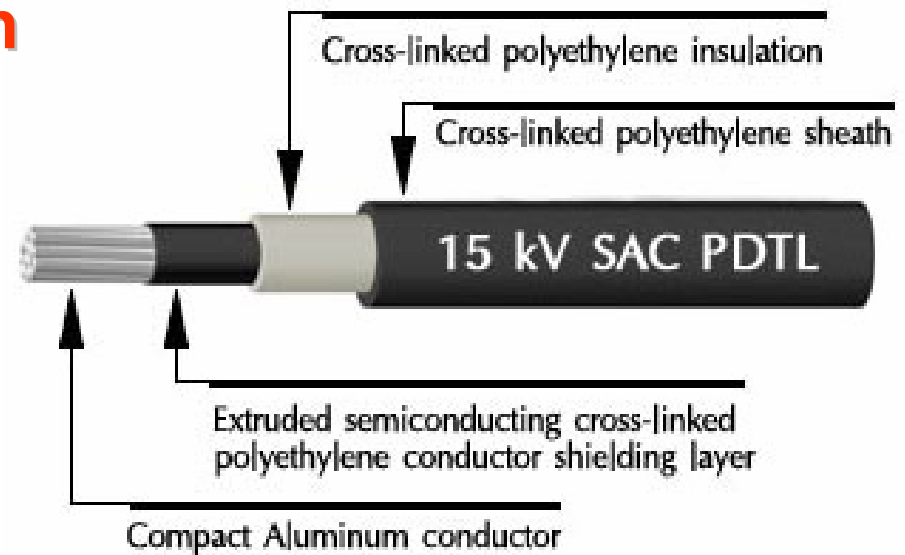
การโค้งงอของสายไฟแรงสูง

- สายไฟชนิดไม่มีปลอกคั้น (sheath) ต้องมีรัศมีการดัดโค้ง **ไม่น้อยกว่า 8 เท่า** ของเส้นผ่านศูนย์กลางภายนอก
- สายไฟชนิดมีปลอกคั้น (sheath) หรือมีเปลือกตะกั่ว ต้องมีรัศมีการดัดโค้ง **ไม่น้อยกว่า 12 เท่า** ของเส้นผ่านศูนย์กลางภายนอก

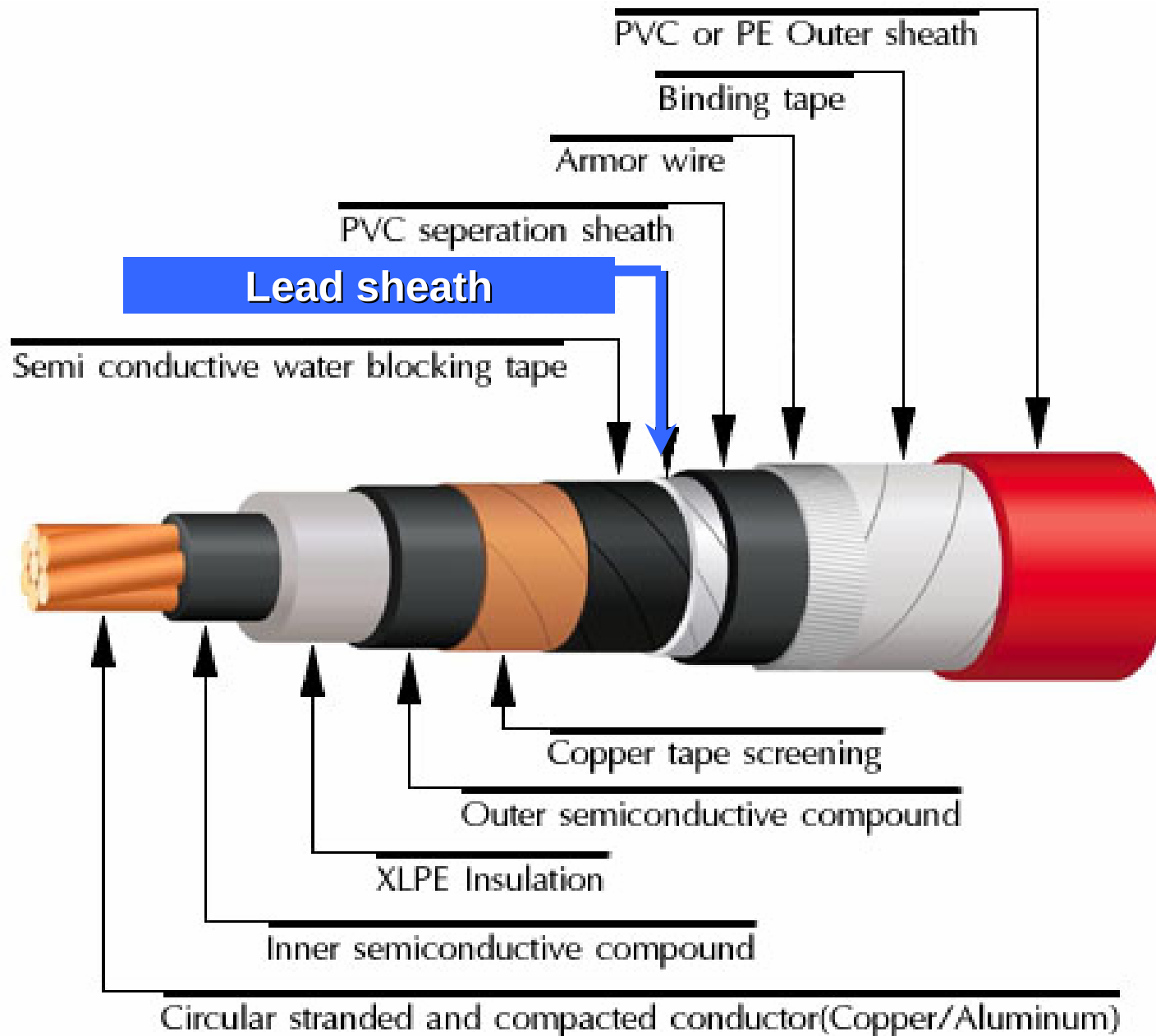

ສາຍ high volt ແບບມີໄມ້ sheath

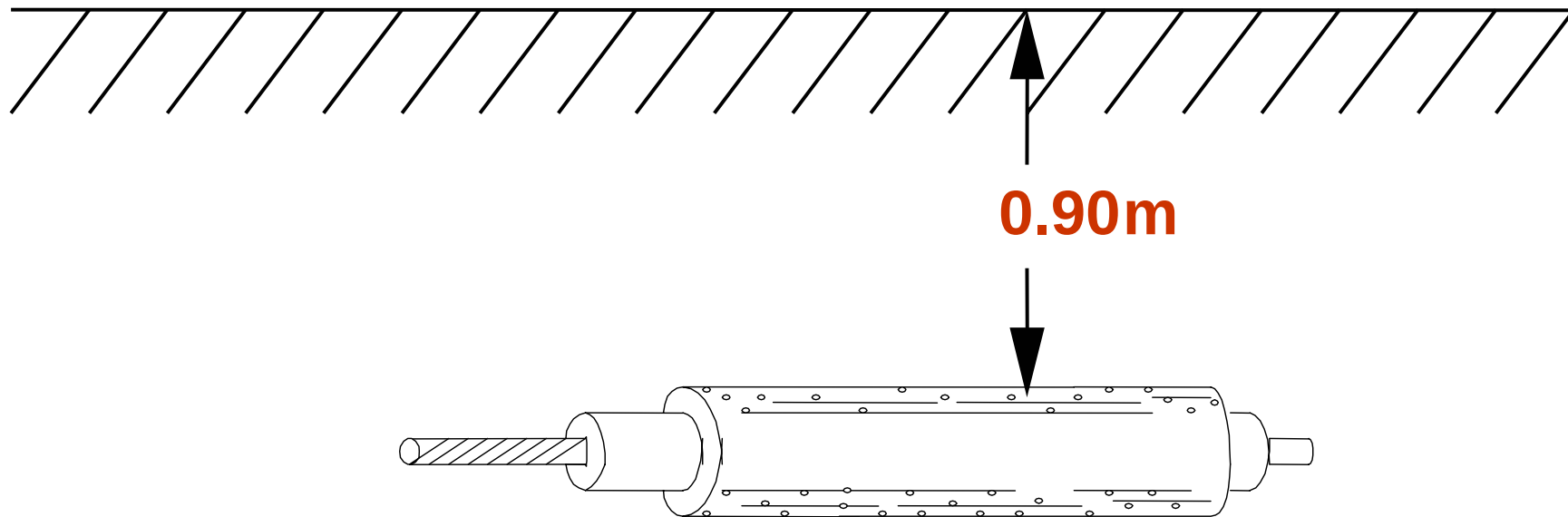
ສາຍ high volt ແບບມີ sheath

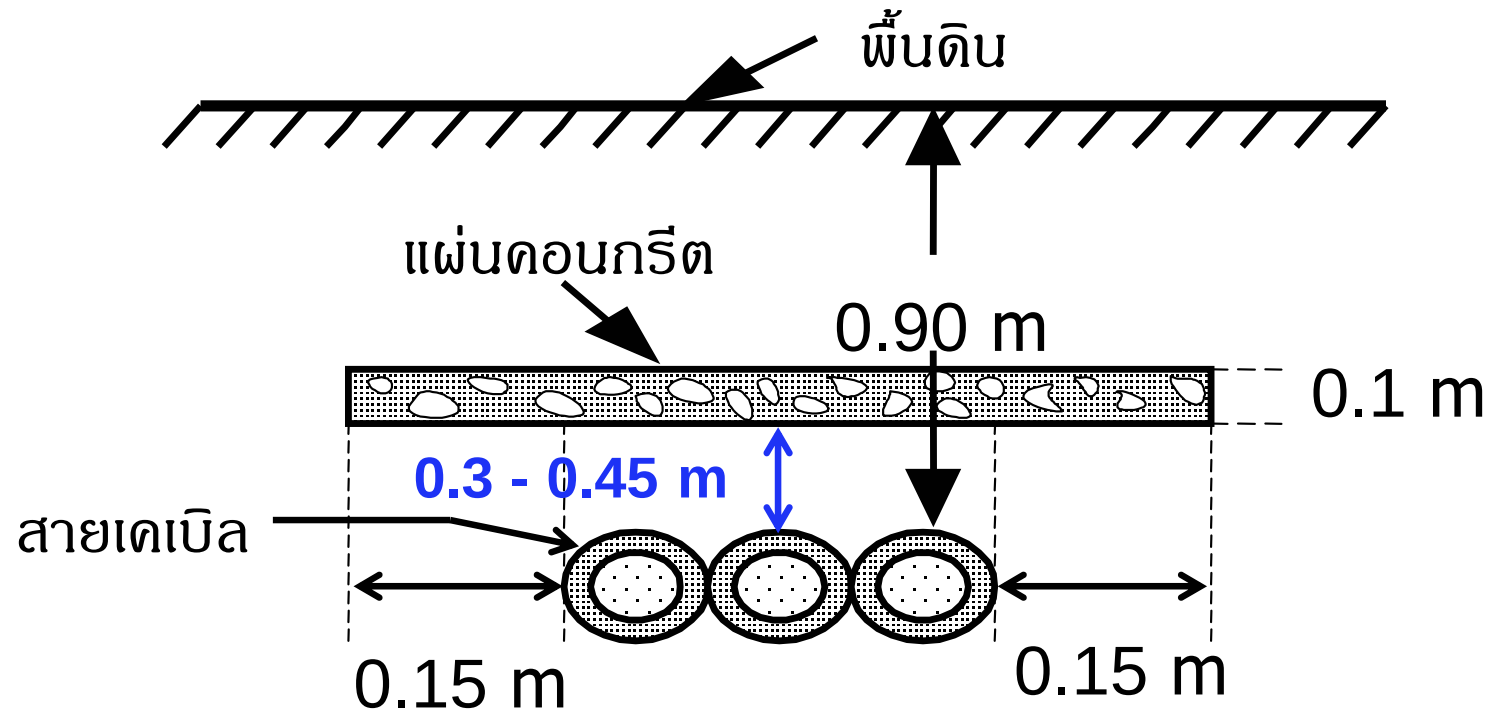
การติดตั้งไต้ดินสำหรับระบบแรงสูง

■ การติดตั้งไต้ดิน (ระบบแรงสูง)

- สายไต้ดิน (ในท่อ) ต้องฝังดินลึก ไม่น้อยกว่า 0.90 m ในทุกกรณี

การติดตั้งใต้ดินสำหรับระบบแรงสูง

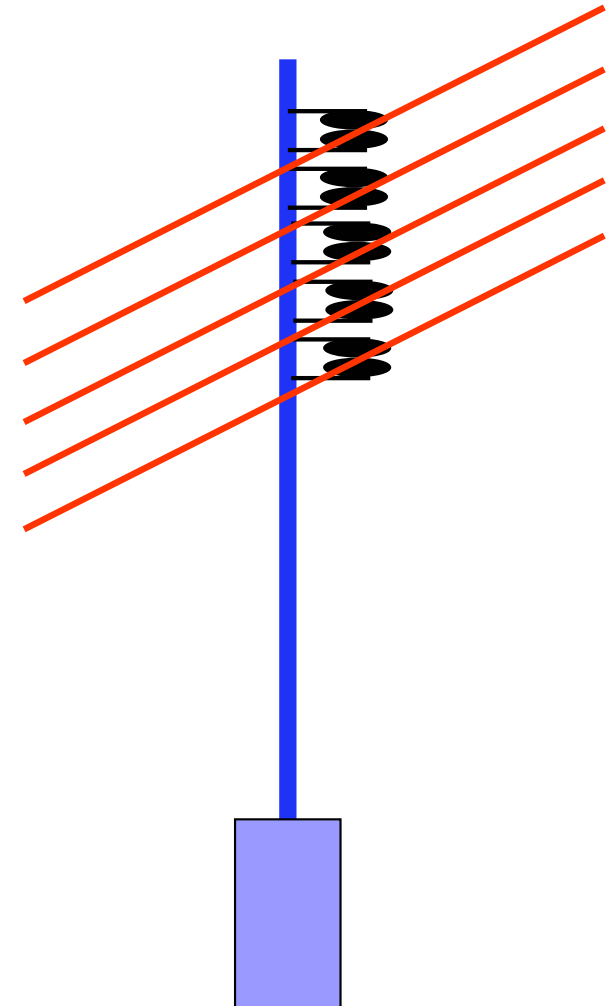
- ถ้าเป็นสายฝังดินโดยตรงต้องมีแผ่นคอนกรีตหนาไม่น้อยกว่า **100 มม** ปิดทับอีกชั้นหนึ่ง เหนือสายเคเบิลระหว่าง **0.30 m** ถึง **0.45 m** แผ่นคอนกรีตต้องกว้างพอที่จะปิดคลุมออกไปจากแนวสายทั้งสองข้าง อย่างน้อยข้างละ **0.15 m**

5.3 การเดินสายเปิดหรือเดินลอย (Open Wiring) บนวัสดุฉนวน

1. สายที่ใช้ต้องเป็นสายแกนเดี่ยวและไม่ถูกปิดบังด้วยโครงสร้างอาคาร
2. จับยึดสายด้วยลูกตุ้มหรือลูกถ้วย
3. ต้องเดินภายนอกอาคาร

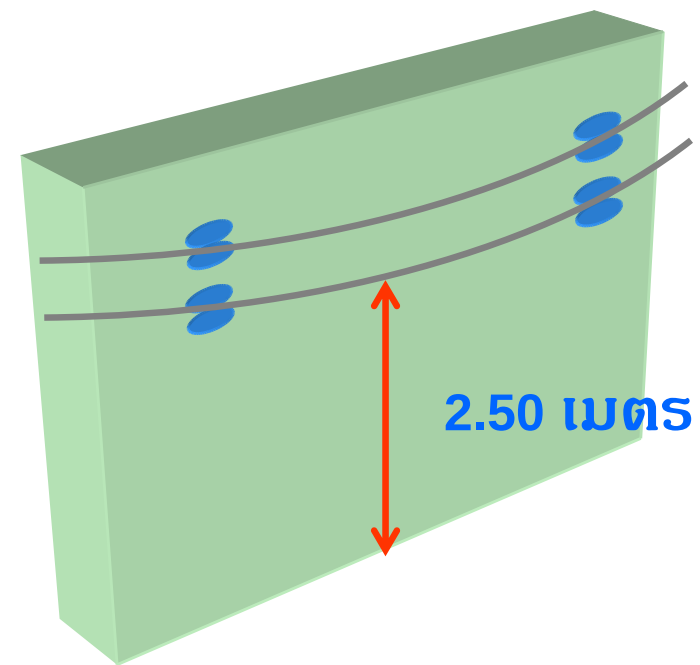
การเดินภายในอาคารทำได้เฉพาะ

- . โรงงานอุตสาหกรรม
- . งานเกษตรกรรม
- . งานแสดงสินค้า

การเดินสายเปิดหรือเดินลอย สำหรับระบบแรงต่ำ

- - ต้องเป็นสายหุ้มฉนวน
- - สายที่ยึดเกาะไปกับผนัง
หรือกำแพงต้องอยู่สูงจาก
พื้นไม่น้อยกว่า 2.50 m

ภายในอาคาร

การเดินสายเปิดบับวัสดุฉนวนภายในอาคาร

ระยะการจับยึด, ระยะห่าง และขนาดสาย

ตารางที่ 5-4

การติดตั้ง	ระยะสูงสุดระหว่างจุดจับยึดสาย (เมตร)	ระยะห่างต่ำสุดระหว่าง (เมตร)		ขนาดสายใหญ่สุด (ตร.มม)
		สายไฟฟ้า	สายไฟฟ้ากับสิ่งปลูกสร้าง	
บนตั้ม	2.5	0.10	0.025	50
บนลูกถ้วย	5.0	0.15	0.05	ไม่กำหนด

ภายในอาคาร

การเดินสายเปิดบนลูกตุ้มภายนอกอาคาร

กรณีเดินบนลูกตุ้ม ภายนอกอาคาร

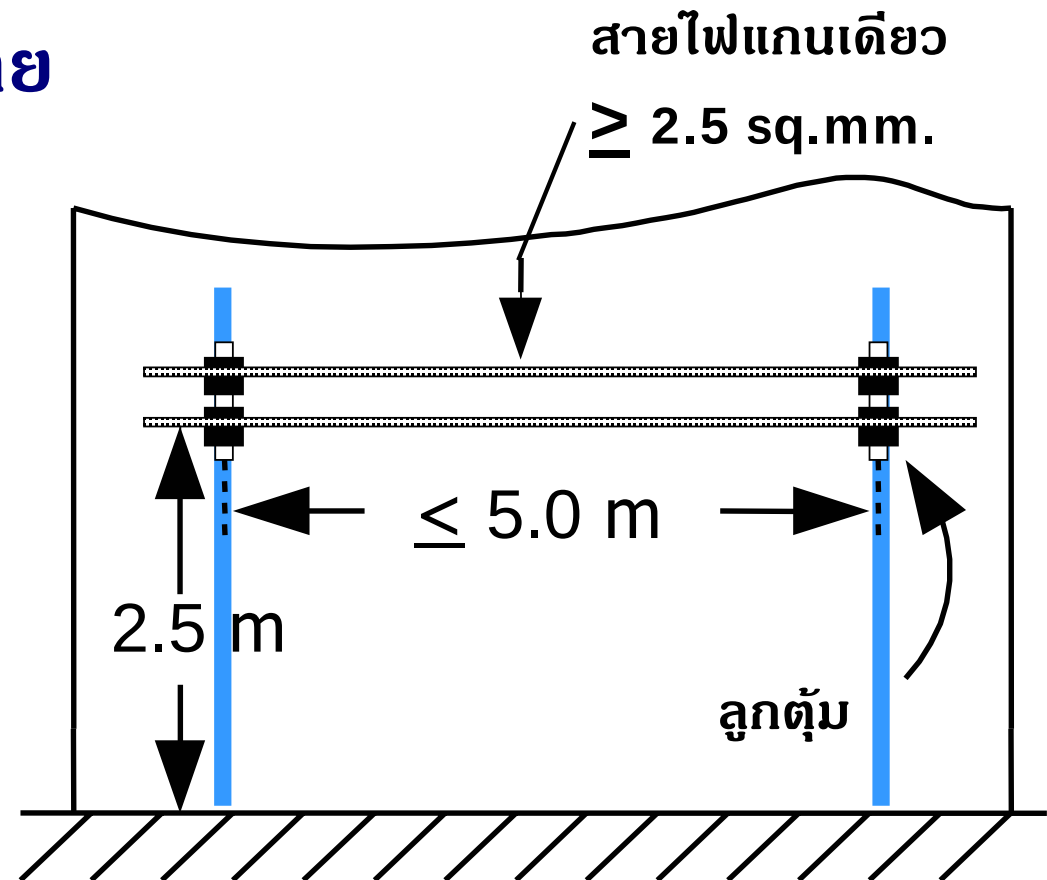
. ถ้าเดินผ่านในที่โล่ง ขนาดสาย

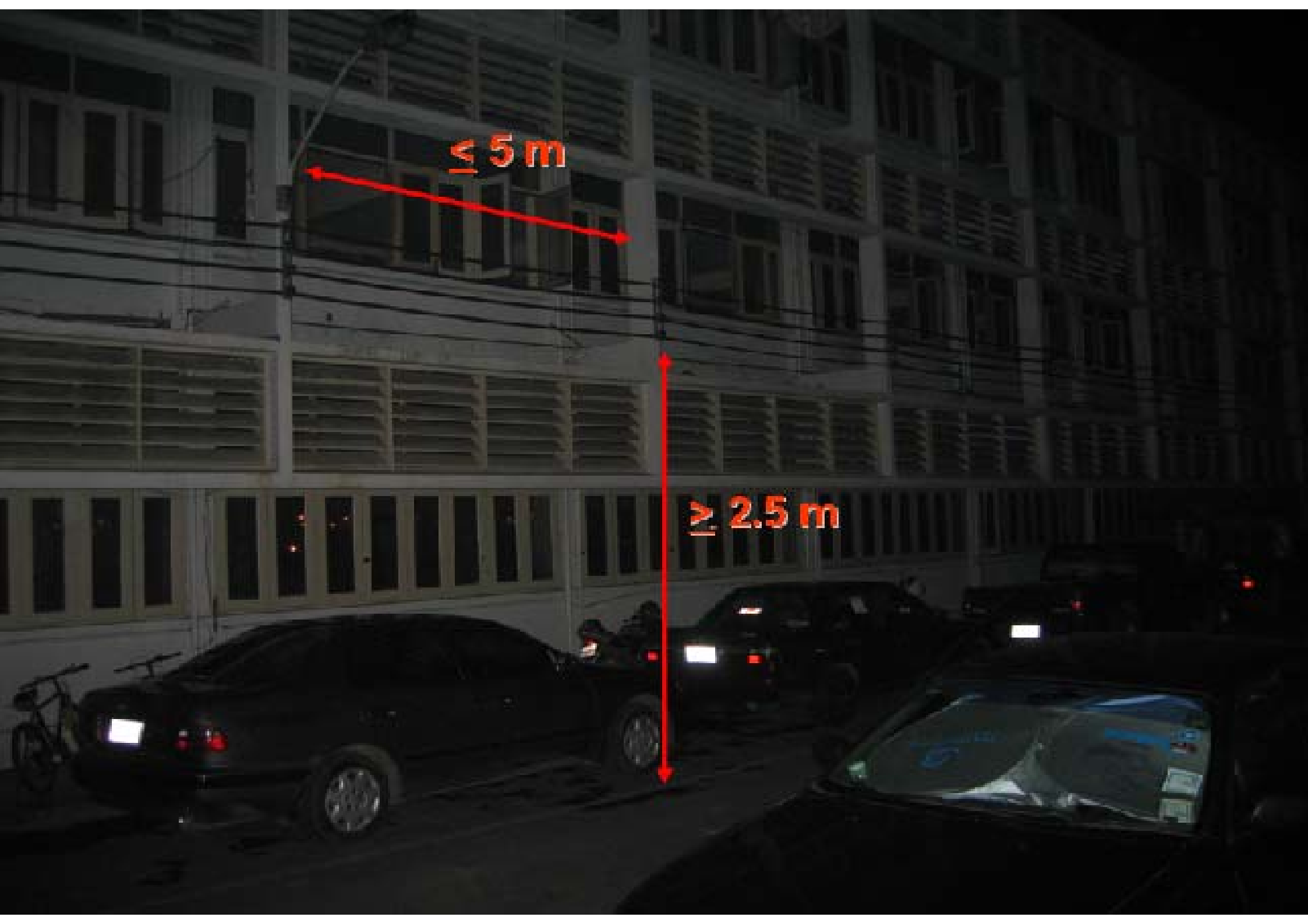
ต้องไม่เล็กกว่า 2.5 mm^2

และระยะห่างจุดจับยึดสาย

ไม่เกิน 5.0 m

ภายนอกอาคาร

$\leq 5\text{ m}$

$\geq 2.5\text{ m}$

การเดินสายเปิดบนลูกถ้วยภายนอกอาคาร

การเดินสาย**บนลูกถ้วยภายนอกอาคาร**ให้เป็นไปตามที่กำหนด

★ ในตารางที่ 5-5

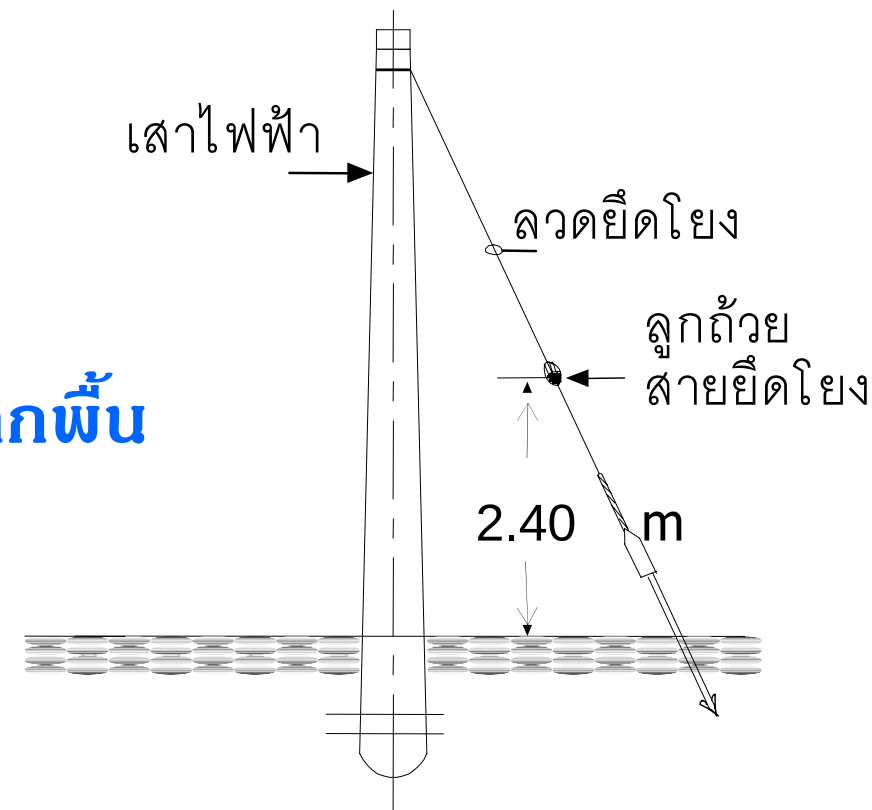
ภายนอกอาคาร

ระยะสูงสุดระหว่าง จุดจับยึดสาย (เมตร)	ระยะห่างต่ำสุดระหว่าง (เมตร)		ขนาดสาย เล็กสุด (ตร.มม.)
	สายไฟฟ้า	สายไฟฟ้ากับสิ่งปลูกสร้าง	
ไม่เกิน 10	0.15	0.05	2.5
11-25	0.20	0.05	4
26-40	0.20	0.05	6

การติดตั้งสายยึดโยงเสาไฟฟ้า

■ สำหรับระบบแรงสูง

- ในกรณีติดตั้งสายยึดโยง (Guy Wire) จะต้องติดตั้งลูกถ้วยสายยึดโยง (Guy Strain Insulator) ในสายยึดโยง **สูงจากพื้น ไม่น้อยกว่า 2.40 m** ★
- ลวดผูกสายต้องมีขนาด **ไม่เล็กกว่า 10 mm²**

การใช้สายยึดโยงและ
ลูกถ้วยสายยึดโยง

ลูกถ้วยสายยึดโยง

$\geq 2.4 \text{ m}$

สายยึดโยง

5.4 การเดินสายในท่อโลหะหนา ท่อโลหะหนาปานกลาง และท่อโลหะบาง

ท่อโลหะหนา Rigid Metal Conduit (RMC)

ท่อโลหะหนาปานกลาง Intermediate Metal Conduit (IMC)

ท่อโลหะบาง Electrical Metallic Tubing (EMT)

ข้อควรระวังในการติดตั้งสำหรับท่อโลหะ ชนิดหนา หนาปานกลาง และบาง

ใช้ได้กับท่อทุกชนิด

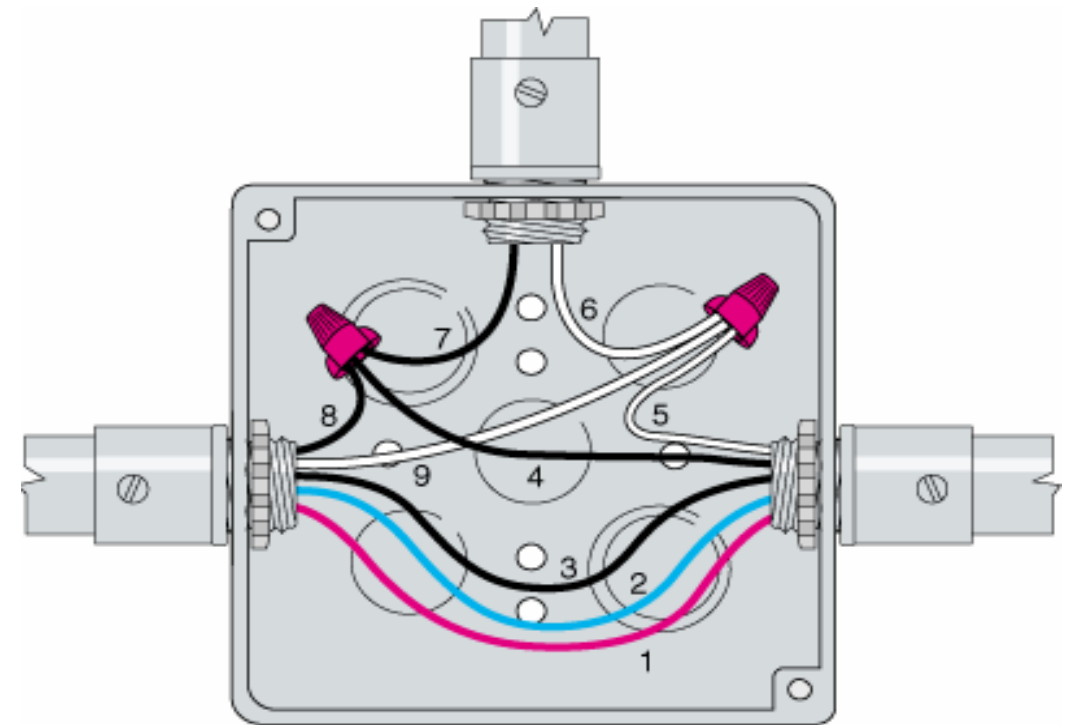
1. ห้ามใช้ท่อขนาดเล็กกว่า 15 มม.
2. จำนวนสายสูงสุดในท่อ ต้องเป็นไปตาม ตารางที่ 5-3
3. ห้ามใช้ท่อโลหะเป็นตัวนำสำหรับต่อลงดิน

สำหรับท่อโลหะบาง

1. ห้ามทำเกลียว
2. ห้ามฝังดินโดยตรง
3. ห้ามใช้ในระบบไฟฟ้าแรงสูง

การต่อสายในกล่องต่อสาย

ปริมาตรของ
สายและฉนวน รวมทั้งหัวต่อ
สายเมื่อรวมกันแล้วต้องไม่
เกินร้อยละ 75 ของปริมาตร
ภายในกล่อง

4 in. x 1½ in. square box (21.0 in.³)

ท่อโลหะหนาทำเกลียวได้

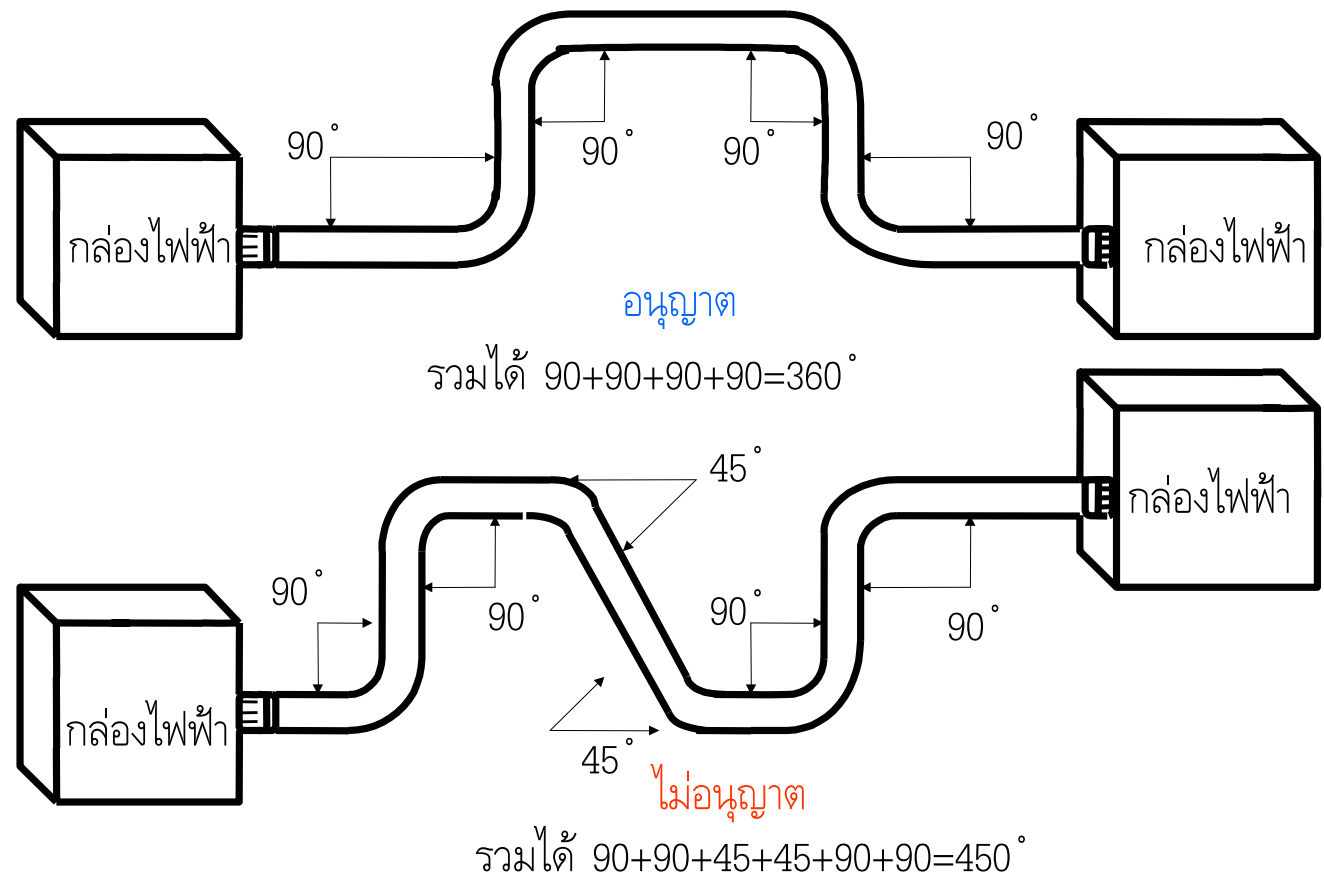
A close-up photograph of several pipes (three white and one grey) mounted on a dark, rectangular metal base. Two red arrows point to specific areas on the base: one points to a small hole on the left side, and the other points to a hole near the base of the grey pipe. The metal base shows signs of wear and some white residue.

ท่อโลหะบาง ต้องใช้สกรู

มุมตัดโค้งระหว่างจุดตั้งสาย

- มุมตัดโค้งระหว่างจุดตั้งสายรวมกันแล้วต้องไม่เกิน 360°

ใช้ได้กับท่อทุกชนิด

การเดินท่อหลบบดาน
มุมโค้งรวม = 360 องศา

POWER SYSTEM PROTECTION LABORATORY

ปริมาตรรวมของอุปกรณ์
ในกล่องไม่เกิน 75 %

การติดตั้งท่อโลหะบางให้ใช้สกรู ห้ามทำเกลียว

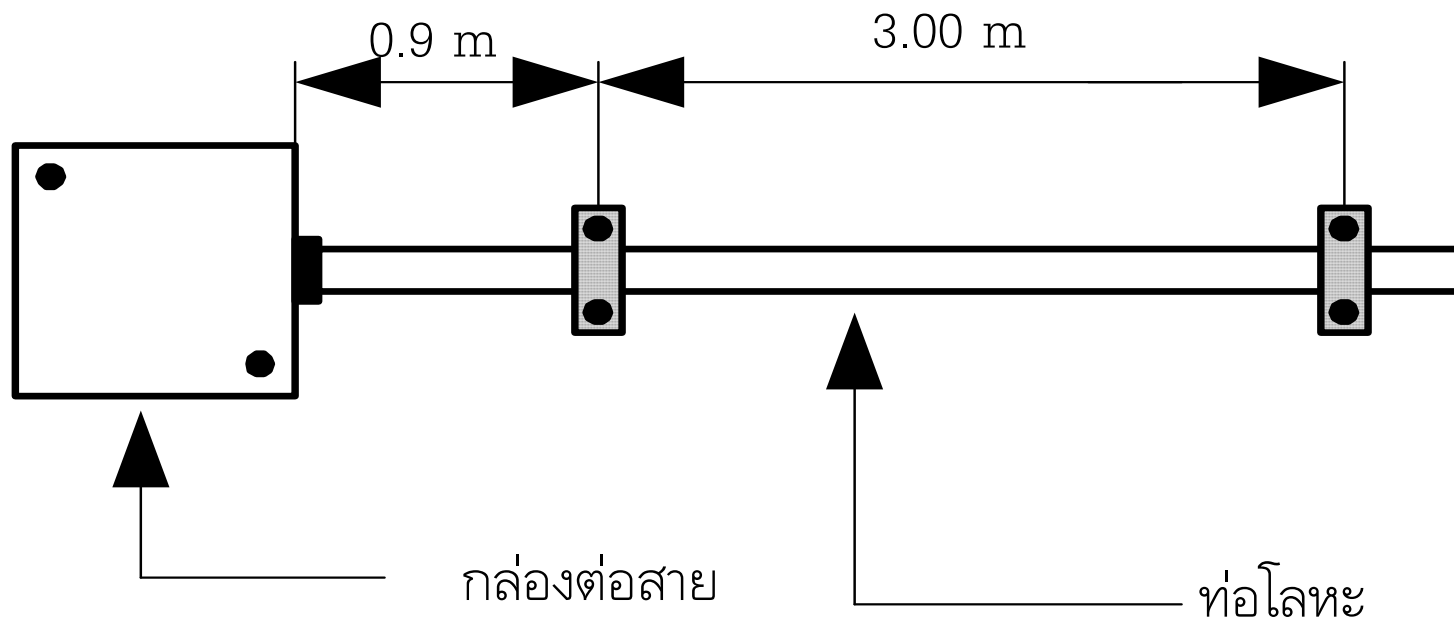
รัศมีการโค้งงอของท่อสำหรับท่อโลหะ ชนิดหนา หนาปานกลาง และบาง

ตารางแสดง รัศมีการดัดโค้งด้านในของท่อร้อยสาย

ขนาดท่อ (มม.)	ร้อยสายชนิดไม่มีปลอกตะกั่ว	ร้อยสายชนิดมีปลอกตะกั่ว
> 15 มม.	≥ 6 เท่าของ OD.ท่อ	≥ 10 เท่าของ OD.ท่อ
$= 15$ มม.	≥ 8 เท่าของ OD.ท่อ	≥ 12 เท่าของ OD.ท่อ

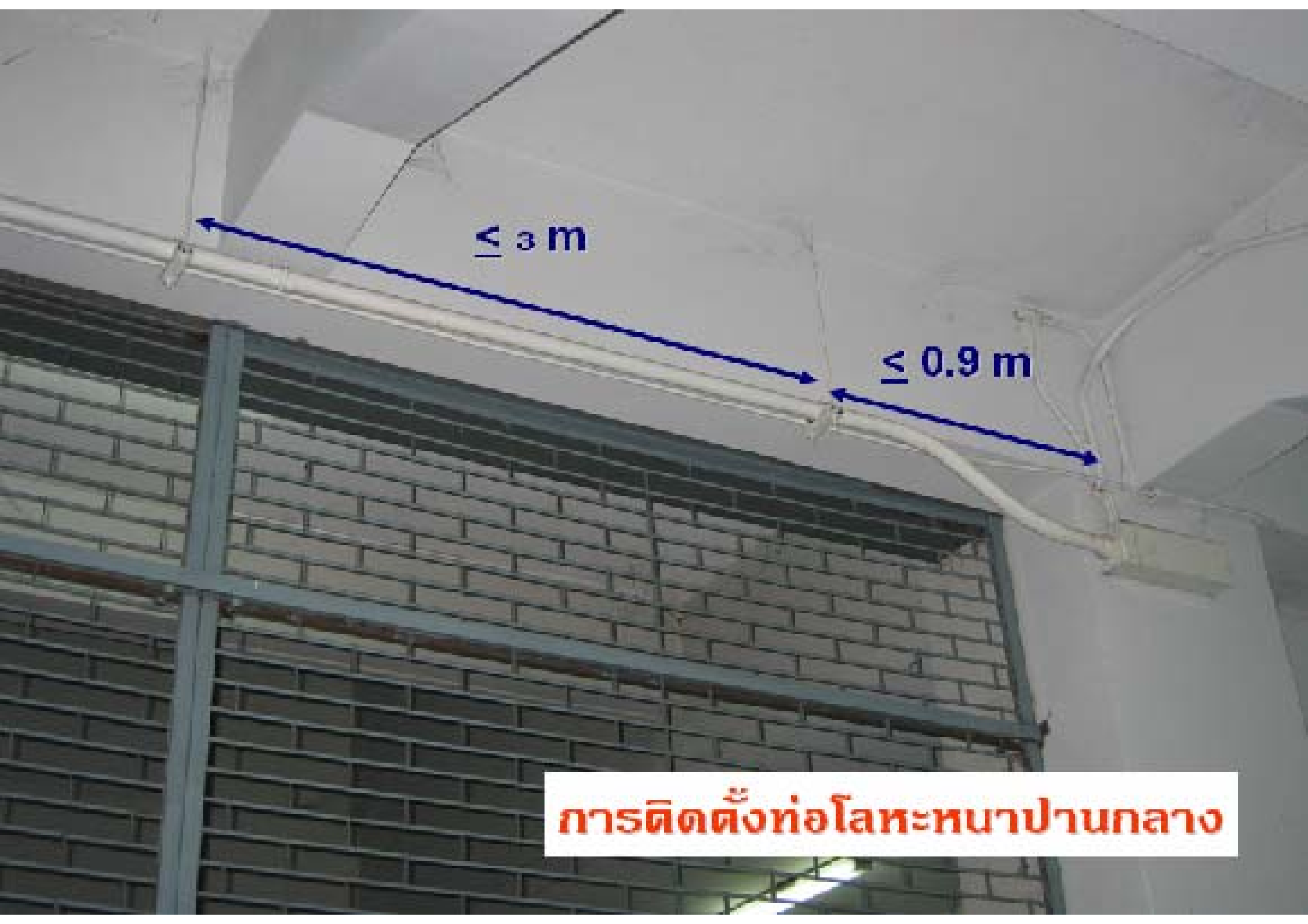
ระยะห่างระหว่างจุดจับยึดสำหรับท่อโลหะ ชนิดหนา หนาปานกลาง และบาง

- ท่อร้อยสายต้องยึดกับที่ให้มั่นคง โดยมีระยะห่างระหว่างจุดจับยึด **ไม่เกิน 3.0 m** และห่างจากกล่องต่อสาย หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ **ไม่เกิน 0.9 m** (ใช้กับ หนา, กลาง, บาง)

การติดตั้งท่อโลหะบาง

$\leq 3 \text{ m}$

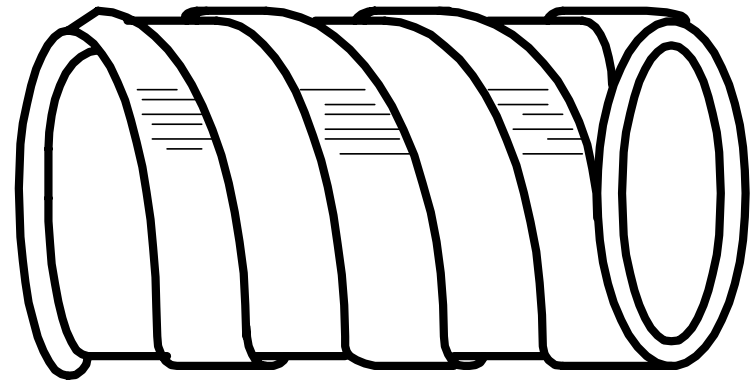
$\leq 0.9 \text{ m}$

การติดตั้งท่อโลหะหนาปานกลาง

5.5 การเดินสายในท่อโลหะอ่อน (Flexible Metal Conduit)

■ ลักษณะการใช้งาน

- ใช้ในสถานที่แห้ง
- ใช้ในที่เข้าถึงได้ เพื่อป้องกันการเสียหายทางกายภาพหรือเดินซ่อนสาย
- ใช้สำหรับเดินเข้าผลิตภัณฑ์ไฟฟ้าหรือกล่องต่อสาย (ยาวไม่เกิน 2 เมตร) ★

ท่อโลหะอ่อน

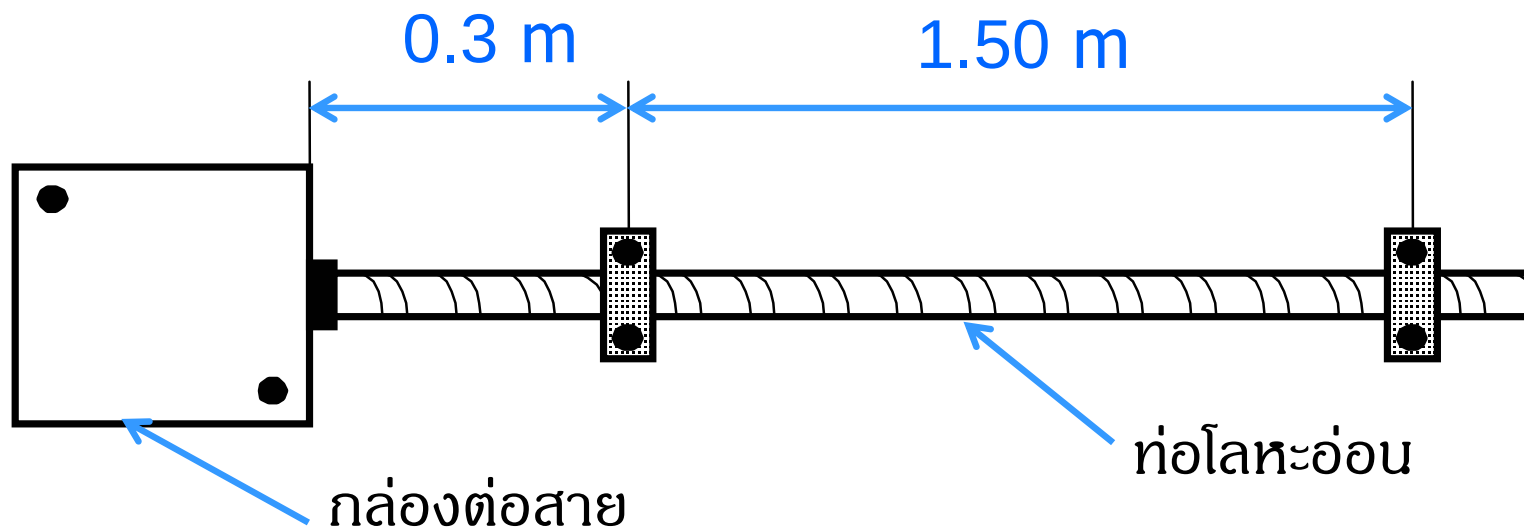

กรณีห้ามใช้ท่อโลหะอ่อน

- ในปล่องลิฟต์หรือปล่องขนของ
- ในห้องแบตเตอรี่
- ในบริเวณอันตราย
- ฝังดินหรือฝังในคอนกรีต
- ในสถานที่เปียก ยกเว้น ใช้สายไฟฟ้าที่เหมาะสมและติดตั้งในท่อโลหะอ่อนที่ป้องกันน้ำเข้าท่อ

ระยะห่างระหว่างจุดจับยึดสำหรับ ท่อโลหะอ่อน

- ระยะห่างระหว่างจุดจับยึด **ไม่เกิน 1.5 เมตร** และห่างจาก
กล่องต่อสาย หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ **ไม่เกิน 0.30 เมตร**

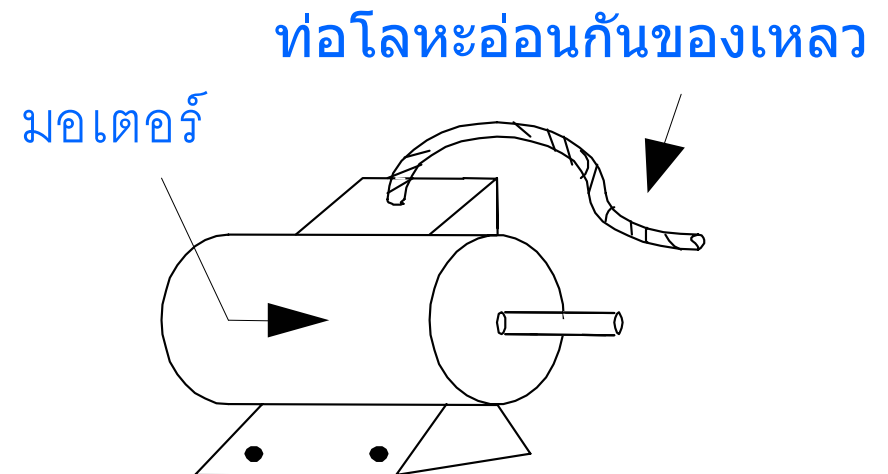
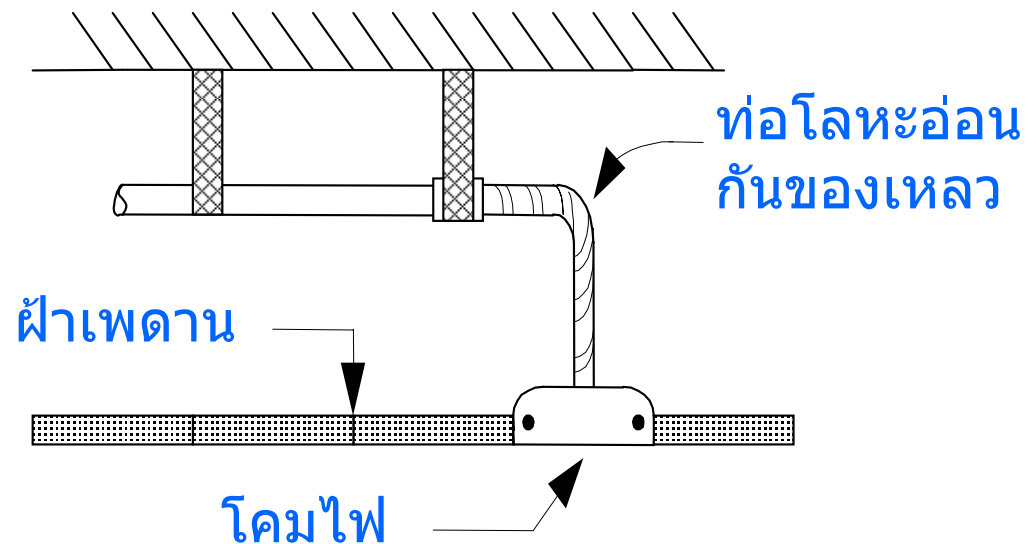

ใช้ได้กับท่อโลหะอ่อนกันของเหลวด้วย

5.6 การเดินสายในท่อโลหะอ่อนกันของเหลว (Liquidtight Flexible Metal Conduit)

■ ลักษณะการใช้งาน

- สำหรับการใช้งานในสถานที่ที่ต้องการความอ่อนตัวของท่อ
- เพื่อป้องกันของแข็ง ของเหลว ไอ หรือในบริเวณอันตราย

ท่อโลหะอ่อนกันของเหลว

5.7 การเดินสายในท่อ อโลหะอ่อน (Electrical Nonmetallic Tubing)

- ท่อมีลักษณะเป็นลอน (Corrugated)
- ทนต่อความชื้น สารเคมี และมีคุณสมบัติต้านเปลวเพลิง
- ตัดโค้งได้ด้วยมือ

ลักษณะการใช้งานท่อโลหะอ่อน

- หากเดินในสถานที่เปิดโล่ง สถานที่ต้องไม่มี
ความเสียหายทางกายภาพและใช้กับอาคารที่
สูงไม่เกิน 3 ชั้น
- หากเดินในที่ซ่อน เช่น ผนัง พื้นหรือเพดาน
ต้องกันด้วยแผ่นที่ทนไฟได้ไม่น้อยกว่า 15 นาที
- เดินฝังในคอนกรีต

กรณีห้ามใช้ท่อ อโลหะอ่อน

- ในบริเวณอันตราย
- ใช้เป็นเครื่องแขวนหรือยึดจับดวงโคม
- อุณหภูมิโดยรอบสูงจนทำให้ท่อเสียหาย
- ฝังในดินโดยตรง
- ในโรงมหรสพ
- แรงดันที่ใช้งานเกิน 750 โวลต์

การติดตั้งใช้งานท่อโลหะอ่อน (ในหัวข้อ 5.7)

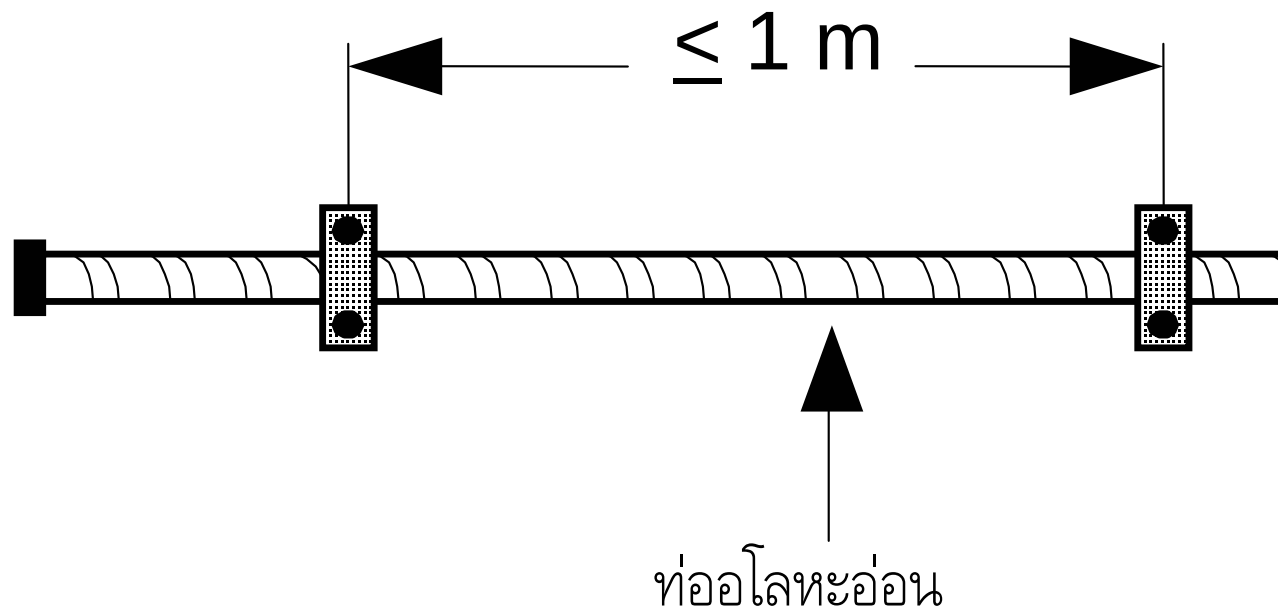
- ห้ามใช้ท่อโลหะอ่อนขนาดเล็กกว่า 15 มม. หรือใหญ่กว่า 26 มม

การติดตั้งใช้งานท่อโลหะอ่อนกันของเหลว (ในหัวข้อ 5.9)

- ห้ามใช้ท่อโลหะอ่อนขนาดเล็กกว่า 15 มม. หรือใหญ่กว่า 100 มม

การจับยึดท่อโลหะอ่อน

- ต้องมีการจับยึด ทุกระยะไม่เกิน 1.0 เมตร

5.8 การเดินสายในท่ออโลหะแข็ง (Rigid Nonmetallic Tubing)

- เหมาะสำหรับงานทางไฟฟ้าที่ทนต่อความชื้น สารเคมี
- มีคุณสมบัติต้านเปลวเพลิง (Frame-Retardant) กรณียึดติดเหนือพื้นดิน
- มีคุณสมบัติทนแสงแดดเมื่อติดตั้งในบริเวณที่มีโอกาสถูกแสงแดด
- ทนแรงกระแทกและแรงอัด

ลักษณะการใช้งานท่อโลหะแข็ง

- เดินซ่อนในผนัง พื้นและเพดาน
- ในบริเวณที่ทำให้เกิดการผุกร่อนและเกี่ยวข้องกับสารเคมี
- ในที่เปียกชื้น
- ในที่เปิดโล่ง โดยไม่เกิดความเสียหายทางกายภาพ
- ติดตั้งใต้ดิน
- ท่อโลหะอ่อนที่ติดตั้งต้องมีขนาดตั้งแต่ 15 มม. ขึ้นไป

กรณีห้ามใช้ท่อโลหะแข็ง

- ในบริเวณอันตราย
- ใช้เป็นเครื่องแขวนหรือยึดจับดวงโคม
- ที่ซึ่งมีอุณหภูมิของสายไฟฟ้าหรืออุณหภูมิโดยรอบสูงเกินกว่าอุณหภูมิของท่อที่ระบุไว้
- ในโรงมหรสพ

5.9 การเดินสายในท่อโลหะอ่อนกันของเหลว (Liquid Tight Flexible Nonmetallic Conduit)

- ใช้ได้ทั้งแบบเปิดโล่งหรือเดินซ่อน
- ในสถานที่ที่ต้องการความอ่อนตัวของท่อ
- ป้องกันสายไฟชำรุดจากไอ ของเหลวหรือของแข็ง

กรณีที่ห้ามใช้ท่อโลหะอ่อนกันของเหลว

- สถานที่ซึ่งอาจเกิดความเสียหายทางกายภาพ
- อุณหภูมิโดยรอบสูงเกินกว่าอุณหภูมิวัสดุของท่อ
- มีความยาวเกิน 2.0 เมตร
- ในระบบแรงสูง

5.10 การเดินสายในช่องเดินสายโลหะบนพื้นผิว (Surface Metal Raceway)

■ ลักษณะการใช้งาน

- ใช้ในสถานที่แห้งเท่านั้น

■ กรณีที่ห้ามใช้ช่องเดินสายโลหะบนพื้นผิว

- สถานที่ซึ่งอาจเกิดความเสียหายทางกายภาพ
- ในบริเวณที่มีไอที่ทำให้ผุกร่อน
- ในปล่องขนของหรือปล่องลิฟต์
- ในที่ซ่อน ยกเว้น ใต้พื้นยก
- ในระบบแรงสูง

ห้องเดินสายโลหะบนพื้นผิว

การติดตั้งใช้งานช่องเดินสายโลหะ

- ขนาดกระแสนของสายไฟฟ้า

ใช้ตารางที่ 5-11(ด) กรณีท่อโลหะ สำหรับสาย PVC หรือ 5-13 (ข) สำหรับสาย XLPE และ
ไม่ต้องใช้ค่าตัวคูณลดกระแสนเรื่องจำนวนสายตาม ตารางที่ 5-10 เมื่อ
เป็นไปตามข้อต่อไปนี้ทุกข้อ

1. พื้นที่หน้าตัดของช่องเดินสายโลหะบนพื้นผิวมากกว่า $2,580 \text{ mm}^2$
2. จำนวนสายที่มีกระแสไหลในช่องเดินสายโลหะบนพื้นผิวไม่เกิน 30 เส้น
3. พื้นที่หน้าตัดของตัวนำและฉนวนทั้งหมดรวมกันไม่เกินร้อยละ 20 ของพื้นที่หน้าตัดภายในช่องเดินสายโลหะบนพื้นผิว

การติดตั้งใช้งานช่องเดินสายโลหะ

- ห้ามต่อช่องเดินสายโลหะบนพื้นผิวตรงจุดที่ผ่านผนังหรือพื้น
- **การต่อสาย:** พื้นที่หน้าตัดของสายรวมทั้งหัวต่อสาย **เมื่อ** รวมกันแล้วต้องไม่เกินร้อยละ 75 ของพื้นที่หน้าตัดภายในของช่องเดินสายโลหะ บนพื้นผิว ณ จุดต่อสาย (ไม่แนบเกินไป)
- ข้อต่อ ช่องอ ที่ใช้ต้องต่อเนื่องกันทั้งทางกลและไฟฟ้า
- ปลายช่องเดินสายโลหะบนพื้นผิวต้องปิด
- ห้ามใช้เป็นตัวนำต่อลงดิน

มาตรฐานความหนาของช่องเดินสายโลหะบนพื้นผิว

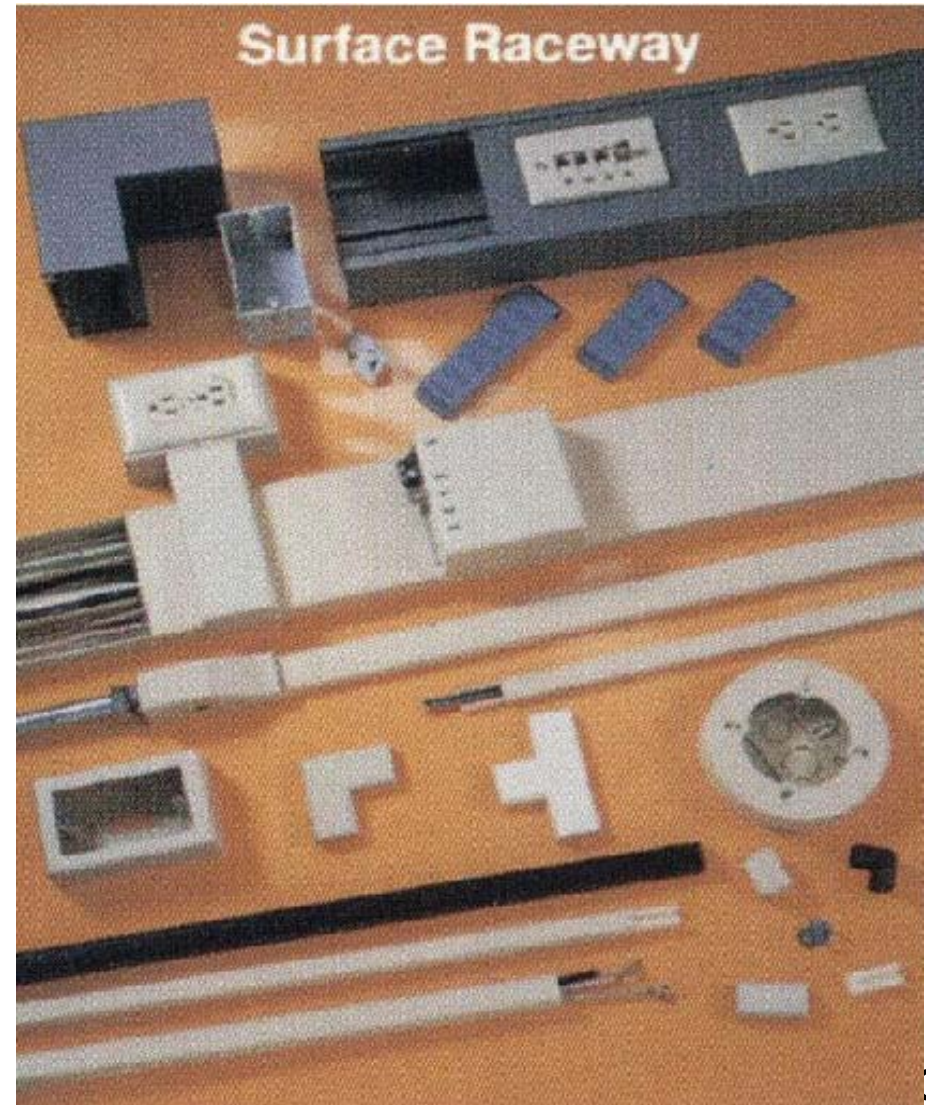
- มีความหนาไม่ต่ำกว่าที่กำหนดในตาราง 5.6

ขนาดความสูง X กว้าง (mm)	ความหนา (mm)
ไม่เกิน 50 x 100	0.8
ไม่เกิน 100 x 150	1.2
ไม่เกิน 100 x 200	1.2
ไม่เกิน 150 x 200	1.4
ไม่เกิน 150 x 300	1.4
เกิน 150 x 300	1.6

5.11 การเดินสายในช่องเดินสายอโลหะบนพื้นผิว (Surface Nonmetallic Raceway)

- วัสดุทนความชื้น สารเคมี
- ไม่ติดไฟ
- ทนแรงกระแทก
- ไม่บิดเบี้ยวจาก
ความร้อนในภาวะใช้งาน
- ใช้งานที่อุณหภูมิต่ำได้

การเดินสายในช่องเดินสายโลหะบนพื้นผิว

ลักษณะการใช้งานช่องเดินสายอโลหะ

- ใช้ในสถานที่แห่งเท่านั้น
- **กรณีห้ามใช้ช่องเดินสายอโลหะบนพื้นผิว**
  - สถานที่ซึ่งอาจเกิดความเสียหายทางกายภาพ
  - ในที่ซ่อน
  - ในปล่องขนของหรือปล่องลิฟต์
  - ในบริเวณอันตราย
  - ในระบบแรงสูง
  - ที่ซึ่งมีอุณหภูมิของสายไฟฟ้าหรืออุณหภูมิโดยรอบสูงเกินกว่าอุณหภูมิของช่องเดินสายอโลหะบนพื้นผิวที่ระบุไว้

การติดตั้งใช้งานช่องเดินสายอโลหะบนพื้นผิว

เหมือนกับ metallic surface raceway

- ขนาดกระแสของสายไฟฟ้า ใช้ตารางที่ 5-11(ด) กรณีก่ออโลหะ
และไม่ต้องใช้ค่าตัวคูณลดกระแสเรื่องจำนวนสายตาม
ตารางที่ 5-10 เมื่อเป็นไปตามข้อต่อไปนี้ทุกข้อ

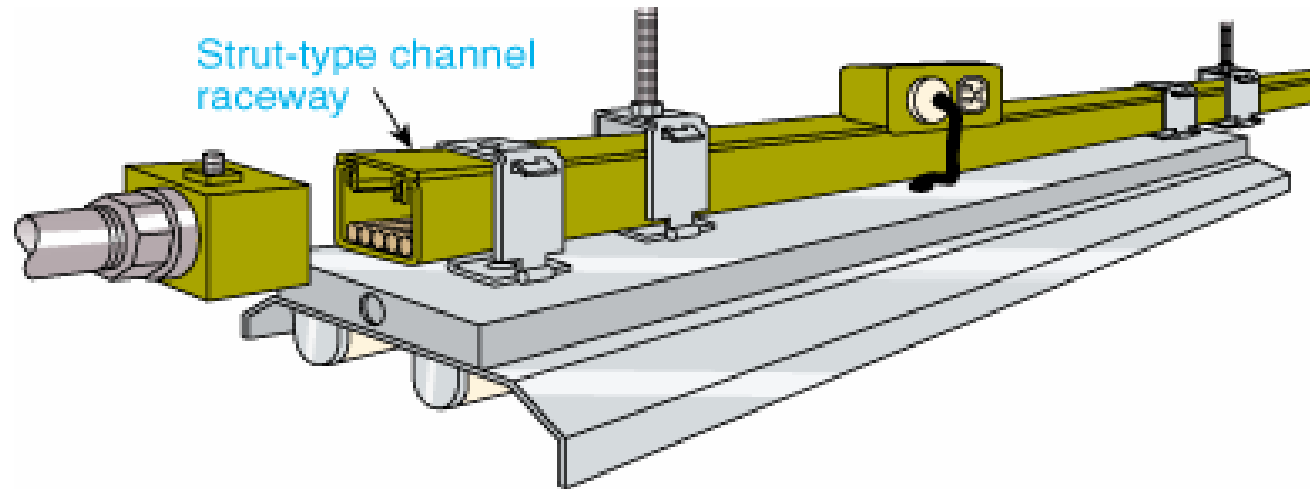
- 1 พื้นที่หน้าตัดของช่องเดินสายอโลหะบนพื้นผิวมากกว่า $2,580 \text{ mm}^2$
- 2 จำนวนสายที่มีกระแสไหลในช่องเดินสายอโลหะบนพื้นผิวไม่เกิน 30 เส้น
- 3 พื้นที่หน้าตัดของตัวนำและฉนวนทั้งหมดรวมกันไม่เกินร้อยละ 20 ของ
พื้นที่หน้าตัดภายในช่องเดินสายอโลหะบนพื้นผิว

การติดตั้งใช้งานช่องเดินสายอโลหะบนพื้นผิว

- ห้ามต่อช่องเดินสายอโลหะบนพื้นผิวตรงจุดที่ผ่านผนังหรือพื้น
- พื้นที่หน้าตัดของสายรวมทั้งหัวต่อสาย เมื่อรวมกันแล้วต้องไม่เกินร้อยละ 75 ของพื้นที่หน้าตัดภายในของช่องเดินสายอโลหะบนพื้นผิว ณ จุดต่อสาย
- ปลายช่องเดินสายอโลหะบนพื้นผิวต้องปิด

5.12 การเดินสายในรางเดินสาย (Wireways)

■ ลักษณะการใช้งาน

- ติดตั้งในที่เปิดโล่งเท่านั้น

ยกเว้น พื้นที่ปิดที่ติดตั้งสามารถเข้าถึงได้ในการตรวจสอบ

บำรุงรักษาตลอดแนวรางเดินสาย

- ติดตั้งภายนอกต้องเป็นชนิดกันฝน (Raintight)

การเดินสายในรางเดินสาย

ขนาดกระแสของสายไฟฟ้า **ไม่ต้องใช้ค่าตัวคูณลดกระแส**
เรื่องจำนวนสายตามตารางที่ 5-10 เมื่อเป็นไปตามข้อต่อไปนี้ทุกข้อ

1. ตัวนำที่มีกระแสไหลรวมกัน**ไม่เกิน 30 เส้น**
2. พื้นที่หน้าตัดของตัวนำและฉนวนทั้งหมดรวมกัน**ไม่เกิน ร้อยละ 20** ของพื้นที่หน้าตัดภายในรางเดินสาย

ตัวคูณลดค่ากระแส

ตารางที่ 5-10

ตัวคูณลดค่ากระแสเนื่องจากจำนวนสายหลายเส้นในช่องเดินสายไฟฟ้าเดียวกัน

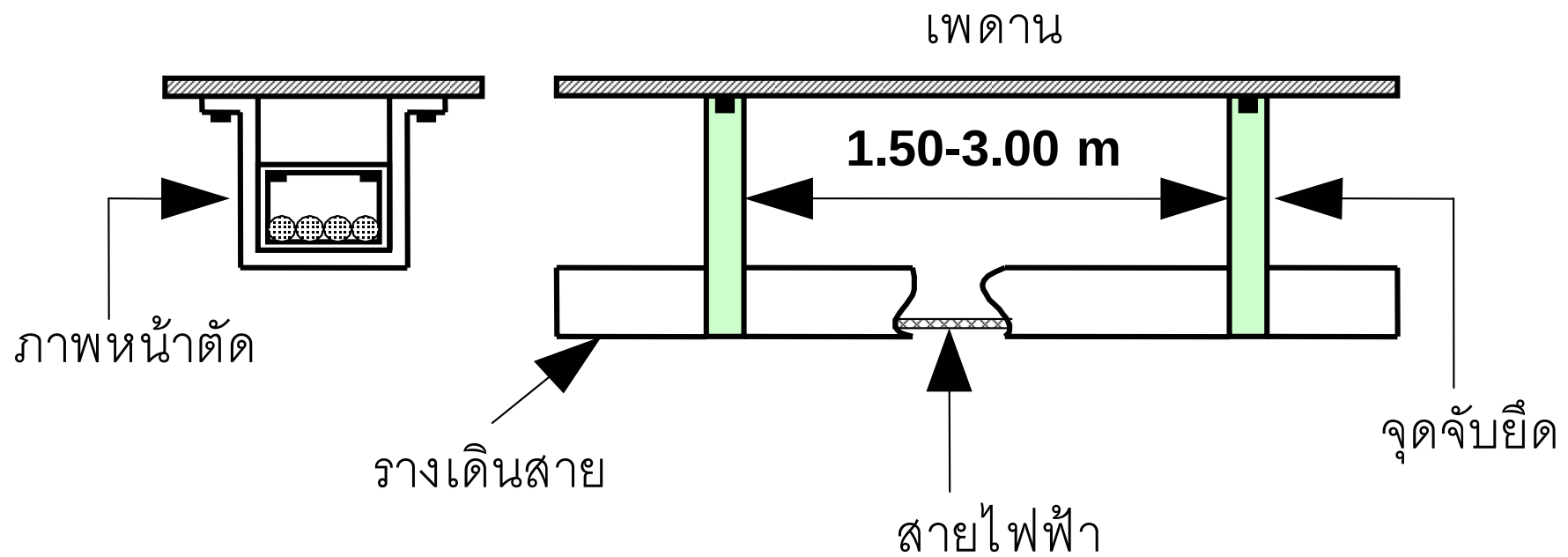
จำนวนสาย	ตัวคูณ
4 - 6	0.82
7 - 9	0.72
10 - 20	0.56
21 - 30	0.48
31 - 40	0.44
เกิน 40	0.38

การติดตั้งใช้งานรางเดินสาย

- จุดปลายรางเดินสายต้องปิด
- จับยึดทุกระยะ 1.50 เมตร หรือมากกว่าได้ถ้าจำเป็น แต่ต้อง ไม่เกิน 3.00 เมตร
- ในแนวดิ่งจับยึดทุกระยะไม่เกิน 4.50 เมตร และห้ามมีจุดต่อเกิน 1 จุดในแต่ละระยะจับยึด จุดจับยึดต้องห่างจากปลายรางเดินสายไม่เกิน 1.50 เมตร

การจับยึดรางเดินสาย

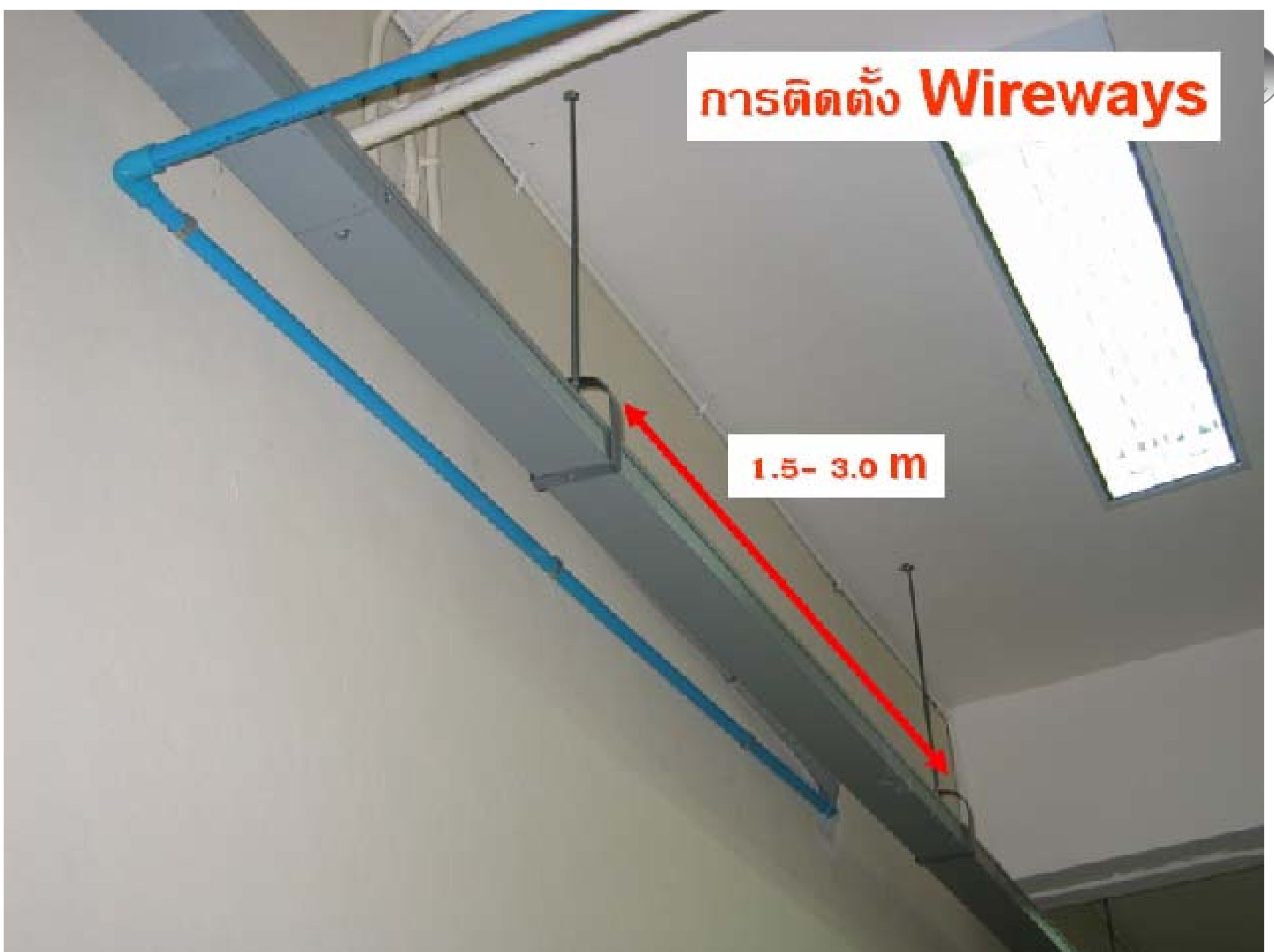
$\leq 1.5 \text{ m}$

1.5 ~ 3.0 m

การติดตั้ง Wireways

การติดตั้ง Wireways

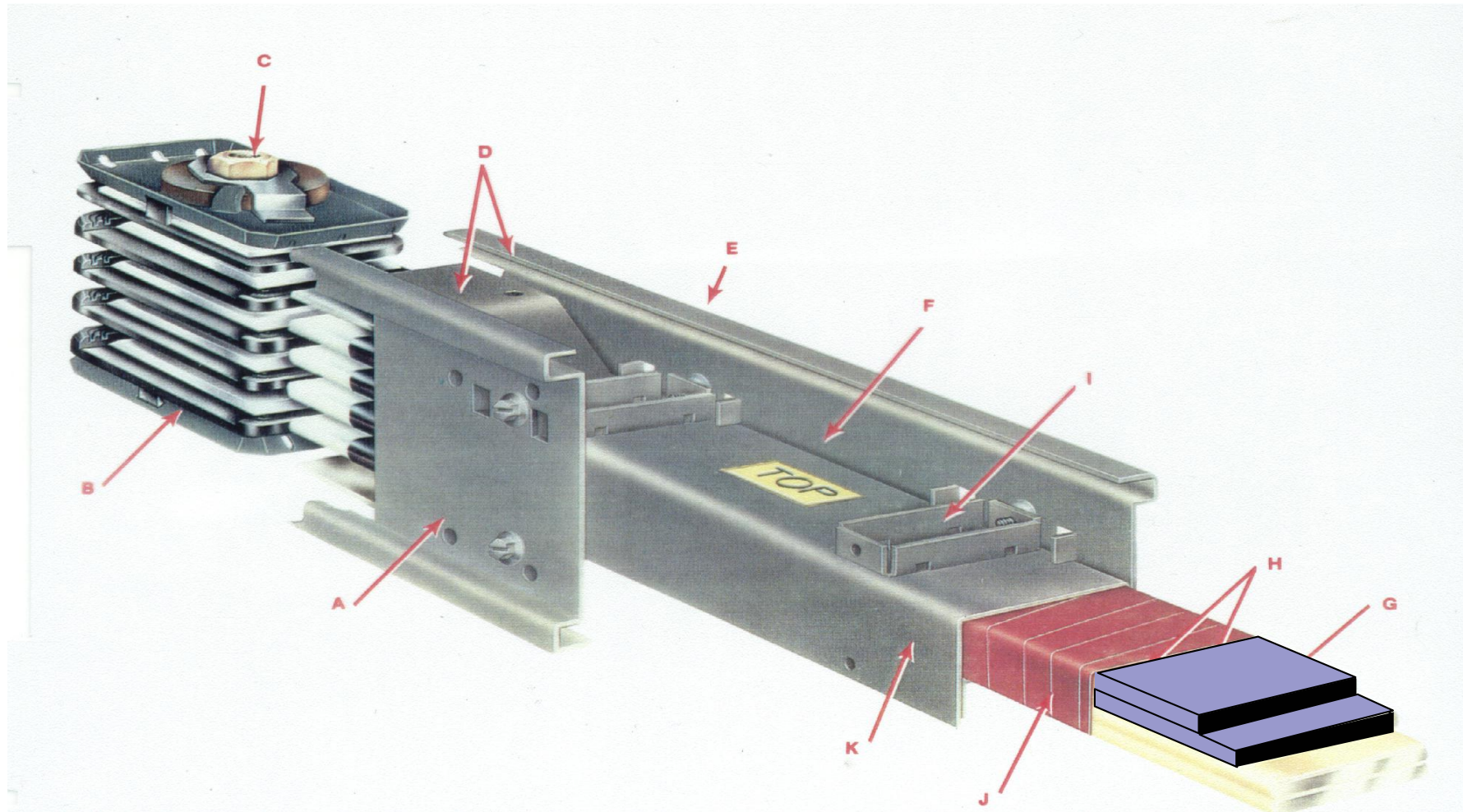
1.5- 3.0 m

5.13 การติดตั้ง巴士เวย์ (Busways)

- ตัวนำเป็นทองแดงหรืออลูมิเนียม
- ลักษณะการใช้งาน
  - ติดตั้งในที่เปิดเผย มองเห็น ตรวจสอบบำรุงรักษาได้ตลอดเวลา
- กรณีที่ห้ามใช้巴士เวย์
  - บริเวณที่ซึ่งอาจเกิดความเสียหายทางกายภาพอย่างรุนแรง
  - ในปล่องขนของหรือปล่องลิฟต์
  - ในบริเวณอันตราย
  - กลางแจ้ง สถานที่ชื้น หรือเปียก

บัสเวย์ (Busways)

การติดตั้งบัสเวย์

■ การติดตั้งใช้งาน

- ระยะห่างระหว่างจุดยึดไม่เกิน 1.50 เมตร หรือตามการออกแบบของผู้ผลิต
- การต่อแยกบัสเวย์ต้องใช้เครื่องประกอบที่ออกแบบมาโดยเฉพาะและที่จุดต่อแยกต้องติดตั้งเครื่องป้องกันกระแสเกิน
- ต้องไม่ติดตั้งให้สัมผัสกับวัสดุที่ติดไฟได้ง่าย

การติดตั้งบัสเวย์

- เลือกหม้อโลหะต้องต่อลงดินและสามารถใช้เป็นตัวนำลงดินได้ถ้ามีการออกแบบไว้
- ขนาดกระแสของบัสเวย์ให้ใช้ตามที่คุณผลิตกำหนด โดยติดตั้งอุณหภูมิโดยรอบ 40 °C

5.14 การเดินสายบนผิวหรือเดินสายเกาะผนัง (Surface Wiring)

■ ลักษณะการใช้งาน

- ใช้กับการเดินสายแรงต่ำในอาคารทั่วไป

ยกเว้น ในบริเวณอันตราย

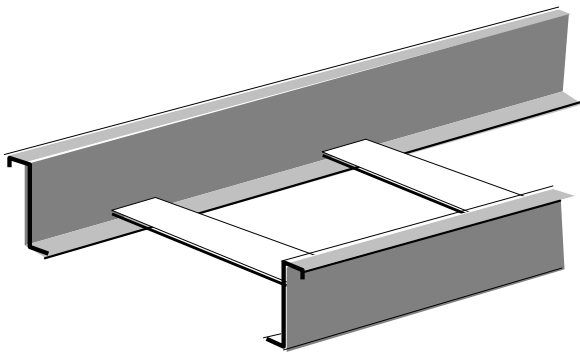
การเดินสายบนผิวหรือเดินสายเกาะผนัง

■ การติดตั้งใช้งาน

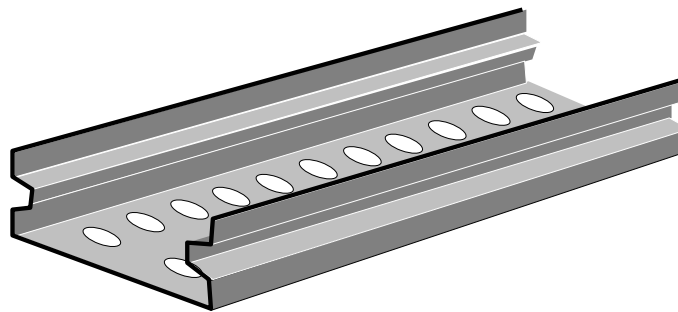
- ระยะห่างระหว่างจุดยึดไม่เกิน 200 มม.
- การต่อและการต่อแยกทำในกล่องสำหรับงานไฟฟ้าเท่านั้น
- ขนาดกระแสนของสายไฟฟ้า ใช้ ตารางที่ 5-11 (ข) และไม่ต้องใช้ค่าตัวคูณลดกระแสเรื่องจำนวนสาย
- การเดินสายให้ ติดตั้งเรียงเป็นชั้นเดียว ห้ามติดตั้งซ้อนกัน

5.15 การเดินสายในรางเคเบิล (Cable Tray)

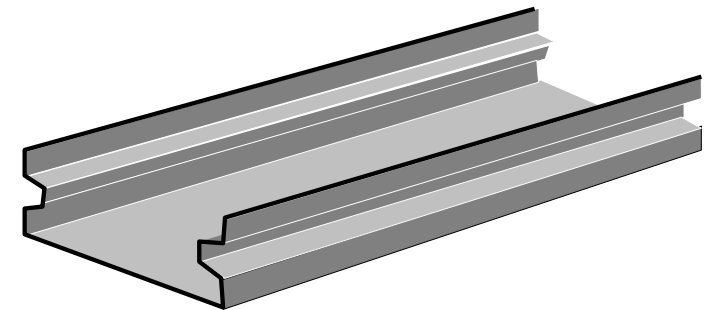
■ **รางเคเบิล** หมายถึง รางเปิดซึ่งทำด้วยวัสดุไม่ติดไฟใช้สำหรับรองรับและจับยึดสายเคเบิล

แบบตันไค

แบบรางมีช่องระบายอากาศ

แบบค้ำล่างทึบ

สิ่งที่สามารถเดินในรางเคเบิลได้

1.สายเคเบิลแกนเดี่ยวชนิดมีเปลือกนอก (NYY)และ
ต้องมีขนาดไม่เล็กกว่า 50 ตร.มม.

2.สามารถติดตั้งสายเคเบิลแกนเดี่ยวชนิดไม่มีเปลือก
นอก (THW) ขนาดไม่เล็กกว่า 50 ตร.มม. ได้ ในราง
เคเบิลแบบบันได (Ladder) หรือหากใช้กับรางเคเบิล
แบบมีช่องระบายอากาศ (Tray) ระยะห่างระหว่างชั้น
บันไดต้องไม่เกิน 230 mm

สิ่งที่สามารถเดินในรางเคเบิลได้

3. MI Cable (Mineral Insulated Cable)

MC (Metal-clad Cable)

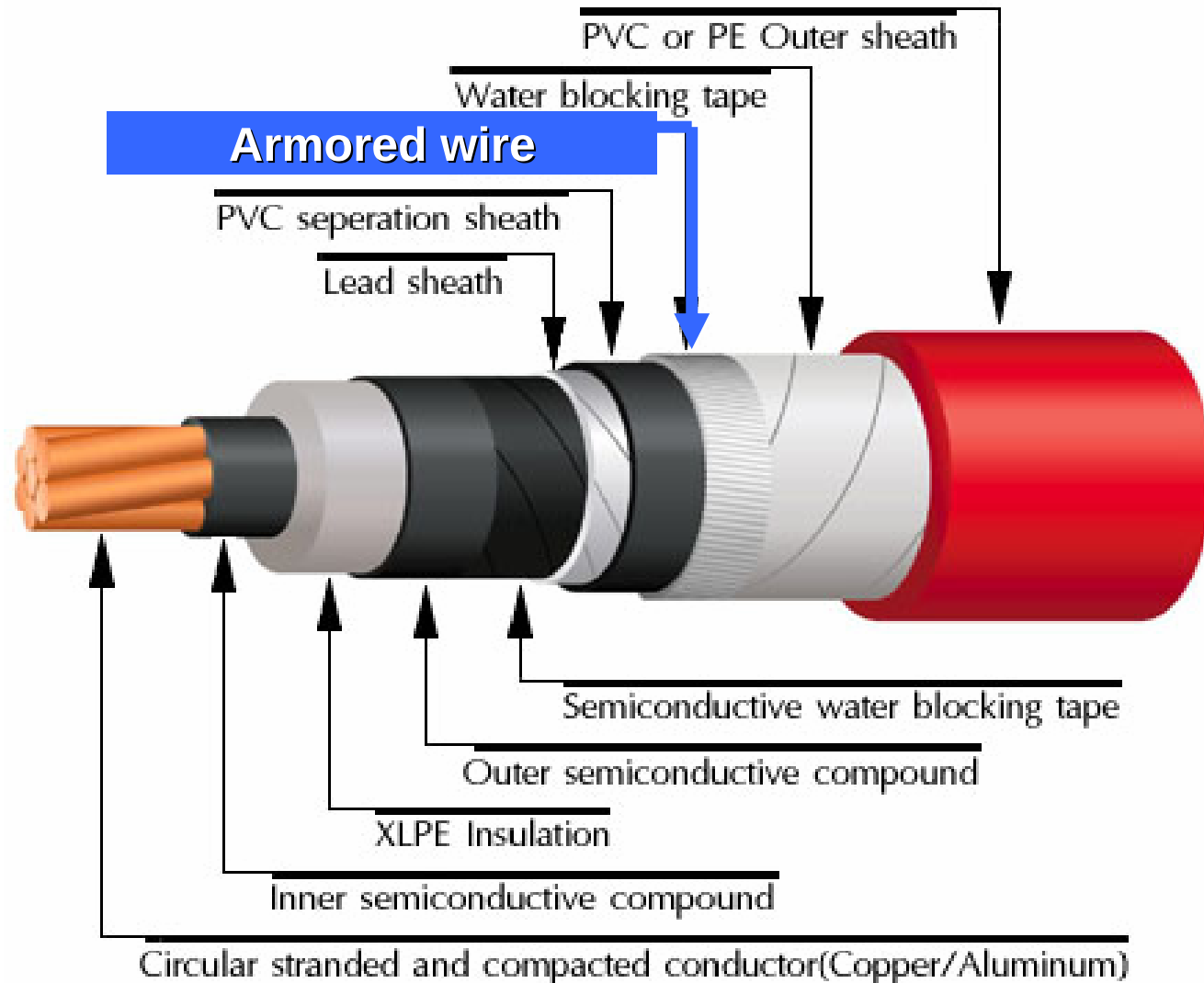
AC (Armored Cable)

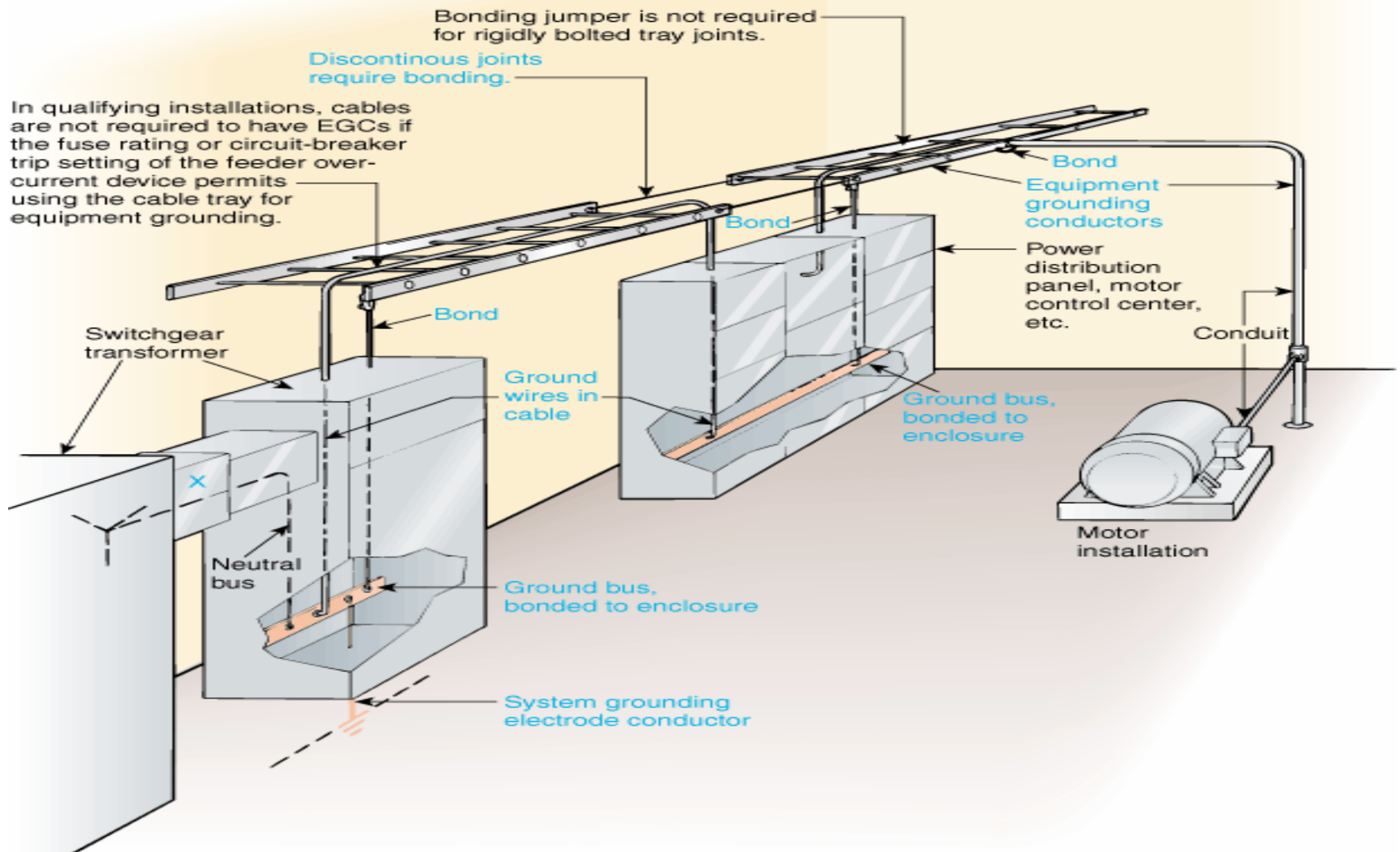
4. ท่อร้อยสายต่าง ๆ

MC (Metal-Clad Cable)

AC (Armored Cable)

Cable tray แบบบันได

Cable tray แบบบันได

Cable tray แบบมีรูระบายอากาศด้านล่าง

รางเดเบิลปิดทึบด้านบน

กรณีห้ามใช้รางเดเบิล

- บริเวณที่ซึ่งอาจเกิดความเสียหายทางกายภาพ
- ในปล่องขนของหรือปล่องลิฟต์
- ในสถานที่ใช้งานซึ่งสายมีโอกาสถูกแสงแดดโดยตรง ต้องใช้สายชนิดทนแสงแดด
- ห้ามใช้รางเดเบิลเป็นตัวนำสำหรับต่อลงดิน
- ห้ามติดตั้งท่อสำหรับงานอื่นที่ไม่ใช่งานไฟฟ้า เช่น ท่อไอน้ำท่อประปา ท่อแก๊ส อยู่บนรางเดเบิล

การติดตั้งรางเคเบิลและสายเคเบิล

- รางเคเบิลต้องต่อเนื่องทั้งทางกลและทางไฟฟ้า
- เมื่อใช้สายเคเบิลแกนเดี่ยว สายเส้นไฟแต่ละวงจร

ต้องเดินรวมกันเป็นกลุ่ม และสายต้องมัดเข้าด้วยกัน

ป้องกันการเกิดกระแสไม่สมดุล

และป้องกันสายเคเบิลเคลื่อนเมื่อเกิดกระแสลัดวงจร

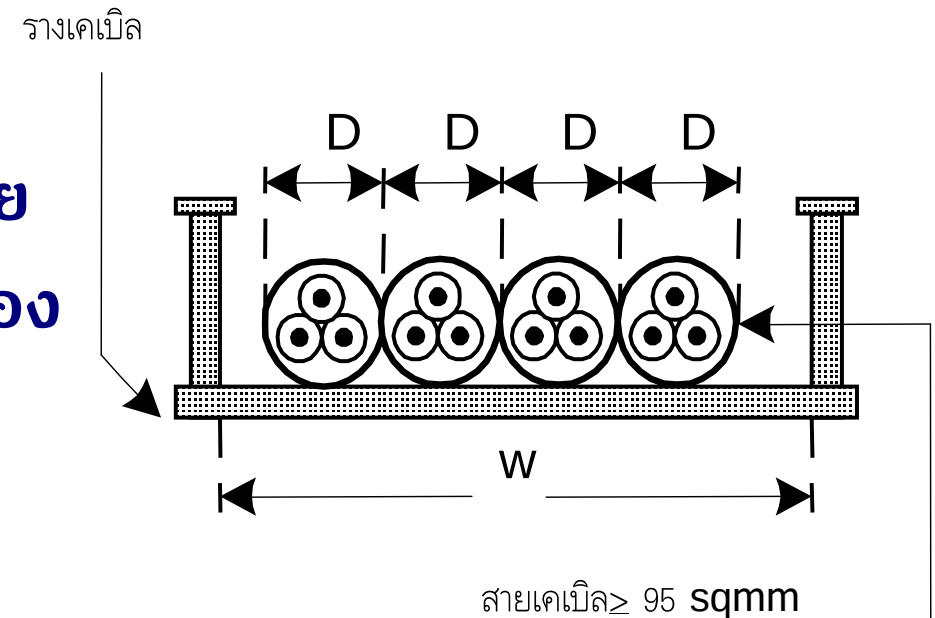
- การต่อสายในรางเคเบิล จุดต่อสายต้องอยู่ในรางเคเบิลและต้องไม่สูงเลยขอบด้านข้างของรางเคเบิล

จำนวนสายเคเบิลหลายแกน ระบบแรงต่ำในรางเคเบิล

1. รางเคเบิลที่มีเฉพาะสายเคเบิลขนาด

ตั้งแต่ 95 ตร.มม. ขึ้นไป

- ผลรวมของเส้นผ่านศูนย์กลางกลางของสายทั้งหมดต้องไม่เกินขนาดความกว้างของราง
- **วางเรียงได้ชั้นเดียวเท่านั้น**

$\geq 95 \text{ mm}^2$ พิจารณาที่ความกว้าง

จำนวนสายเคเบิลหลายแกน ระบบแรงต่ำในรางเคเบิล

ตาราง 5-7

2. รางเคเบิลที่มีสายเคเบิลขนาดเล็กกว่า 95 ตร.มม.

ผลรวมพื้นที่หน้าตัดของสายทั้งหมด ต้องไม่มากกว่า

พื้นที่สูงสุดที่กำหนดในตาราง 5-7 ช่องที่ 1

$< 95 \text{ mm}^2$

3. รางเคเบิลที่มีสายเคเบิลที่มีขนาดตั้งแต่ 95 ตร.มม. ขึ้นไป

และเล็กกว่า 95 ตร.มม. รวมกัน

Mix 95 mm²

ผลรวมพื้นที่หน้าตัดของสายที่มีขนาดเล็กกว่า 95 ตร.มม.

ทั้งหมดต้องไม่มากกว่าพื้นที่สูงสุดที่กำหนดในตารางที่ 5.7 ช่องที่ 2

ตารางที่ 5-7 หลายแกน

ตารางที่ 5-7

พื้นที่หน้าตัดสูงสุดสำหรับวางเคเบิลหลายแกนระบบแรงต่ำ

ในรางเคเบิลแบบบันได แบบรางมีช่องระบายอากาศ หรือแบบด้านล่างทึบ

ความกว้าง ภายในของ รางเคเบิล (มม.)	รางเคเบิลแบบบันไดหรือแบบ รางมีช่องระบายอากาศ		รางเคเบิลแบบด้านล่างทึบ	
	ช่องที่ 1 ใช้กับข้อ 5.15.4.1.2	ช่องที่ 2* ใช้กับข้อ 5.15.4.1.3	ช่องที่ 3 ใช้กับข้อ 5.15.4.3.2	ช่องที่ 4* ใช้กับข้อ 5.15.4.3.3
	< 95 mm ²	Mix 95 mm ²	< 95 mm ²	Mix 95 mm ²
150	4500	4500-(30.5 Sd)**	3500	3500-(25.4 Sd)**
300	9000	9000-(30.5 Sd)	7000	7000-(25.4 Sd)
450	13500	13500-(30.5 Sd)	10500	10500-(25.4 Sd)
600	18000	18000-(30.5 Sd)	14000	14000-(25.4 Sd)
750	22500	22500-(30.5 Sd)	17500	17500-(25.4 Sd)
900	27000	27000-(30.5 Sd)	21000	21000-(25.4 Sd)

Sd=dia. of bigger cond.

จำนวนสายเดเบิลหลายแกน ระบบแรงต่ำในรางเดเบิล

ตาราง 5-7

4. กรณีเดินสายผสมกันสายเดเบิลที่มีขนาดตั้งแต่ 95 ตร.มม. ขึ้นไปต้องวางเรียงกันโดยไม่มีสายเดเบิลอื่นมาวางทับยกเว้น สายเล็กกว่า 95 ตร.มม.

วางซ้อนได้

Mix 95 mm²

จำนวนสายเดเบิลแกนเดียว แรงต่ำในรางเดเบิล

ตาราง 5-8

120-300 mm²

1. สายเดเบิลที่มีขนาดตั้งแต่ 120 ตร.มม. ถึง 300 ตร.มม. ผลรวมพื้นที่หน้าตัดของสายต้องไม่เกิน จากที่กำหนดไว้ในตารางที่ 5-8 ช่องที่ 1
2. สายเดเบิลที่มีขนาดตั้งแต่ 400 ตร.มม. ผสม กับสายขนาดเล็กกว่า 400 ตร.มม. ผลรวม พื้นที่หน้าตัดของสายต้องไม่เกิน จากที่กำหนดไว้ในตารางที่ 5-8 ช่องที่ 2

Mix 400 mm²

ตารางที่ 5-8

พื้นที่หน้าตัดสูงสุดสำหรับวางเคเบิลแกนเดี่ยวระบบแรงต่ำ
ในรางเคเบิลแบบบันไดหรือแบบรางมีช่องระบายอากาศ

ความกว้างภายในของรางเคเบิล (มม.)	ช่องที่ 1	ช่องที่ 2*
	120-300 mm²	Mix 400 mm²
150	4000	4000-(27.9 Sd)**
300	8500	8500-(27.9 Sd)
450	12500	12500-(27.9 Sd)
600	16500	16500-(27.9 Sd)
750	21000	21000-(27.9 Sd)
900	25000	25000-(27.9 Sd)

จำนวนสายเคเบิลแกนเดียว แรงต่ำในรางเคเบิล

3. สายเคเบิลที่มีขนาดตั้งแต่ 50 ตร.มม. ถึง 95 ตร.มม.
4. รางที่มีเฉพาะสายเคเบิลที่มีขนาดตั้งแต่ 400 ตร.มม. ขึ้นไป

“ผลรวมเส้นผ่าศูนย์กลางรวมฉนวนและเปลือกสาย
ทั้งหมดต้องไม่เกินขนาดความกว้างของรางเคเบิล”

การเดินสายหลายแกนในรางเดเบิล

สาย NYY แบบ 2 แกน ขนาด 70 mm^2 จำนวน 15 เส้น
ต้องการเดินบน Cable tray แบบมีช่องระบายอากาศ
จะต้องใช้ขนาดความกว้างต่ำสุดเท่าใด

กำหนดให้สายขนาด 70 mm^2 มีพื้นที่หน้าตัดรวม 1288.2 mm^2

มีสาย 15 เส้น ดังนั้น พท. หน้าตัดรวม
เท่ากับ $1288.2 \times 15 = 19323 \text{ mm}^2$

จากตารางที่ 5-7 ช่องที่ 1 เลือกใช้รางเดเบิล 750 mm^2
มี พ.ท. หน้าตัด 22500 mm^2

การเดินสายหลายแกนในรางเคเบิล

สาย THW แกนเดี่ยวขนาด $500 \text{ mm}^2 (\geq 400 \text{ mm}^2)$

จำนวน 8 เส้นเดินบน Cable tray แบบแบนโตขนาด 600 mm

จะสามารถวางสาย THW ขนาด 150 mm^2 ได้อีกกี่เส้น

กำหนดให้สาย THW ขนาด 500 mm^2 มีเส้นผ่าศูนย์กลางกลาง 38.0 mm

$$\begin{aligned}\text{Cable tray ขนาด 600 mm} &= 16500 - (27.9 \times S_d) \\ &= 16500 - (27.9 \times 8 \times 38.0) \\ &= 8018.4 \text{ mm}^2\end{aligned}$$

กำหนดให้สาย THW ขนาด 150 mm^2 มีพท. หน้าตัด 363.1 mm^2

ดังนั้นสามารถวางบน cable tray ได้ $= 8018.4/363.1 = 22$ เส้น

จำนวนสายเคเบิลแกนเดี่ยว XLPE แรงต่ำในรางเคเบิล

ขนาดสายหาได้จากตารางที่ 5-13 (ก)

Derating

รางเคเบิลแบบเปิด

- สายเคเบิลขนาดตั้งแต่ 300 mm^2 ขึ้นไปใช้ขนาดกระแสน้ำได้ไม่เกินร้อยละ 75 ของขนาดกระแสที่กำหนด
- สายเคเบิลขนาดตั้งแต่ 50 mm^2 ขึ้นไปแต่น้อยกว่า 300 mm^2 ขนาดกระแสใช้ได้ไม่เกินร้อยละ 65 ของขนาดกระแส

จำนวนสายเคเบิลแกนเดี่ยว XLPE แรงต่ำในรางเคเบิล

รางเคเบิลแบบปิดตลอดด้วยฝาทึบยาวเกิน 1.80 m

- สายเคเบิลขนาดตั้งแต่ 300 mm² ขึ้นไปขนาดกระแสใช้ได้
ไม่เกินร้อยละ 70 ของขนาดกระแสที่กำหนด
- สายเคเบิลขนาดตั้งแต่ 300 mm² ขึ้นไปขนาดกระแสใช้ได้
ไม่เกินร้อยละ 60 ของขนาดกระแสที่กำหนด

จำนวนสายเคเบิลแกนเดี่ยว XLPE แรงต่ำในรางเคเบิล

$$X > 50 \text{ mm}^2$$

- สายเคเบิลขนาดตั้งแต่ 50 mm^2 ขึ้นไป วางเป็นรูปสามเหลี่ยม ในรางเคเบิลเปิด โดยมีระยะห่างระหว่างกลุ่มเคเบิล ไม่น้อยกว่า 2.15 เท่าของเส้นผ่านศูนย์กลางของสายเคเบิล ขนาดกระแสให้ใช้ได้ไม่เกินร้อยละ 85 ของขนาดกระแสที่กำหนด
- สายขนาด ตั้งแต่ 50 mm^2 ขึ้นไป แต่ละเส้นวางห่างกัน ไม่น้อยกว่าขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางของสายเคเบิลเส้นที่โตกว่าที่อยู่ใกล้กัน ขนาดกระแสให้ใช้ต่ำกว่ากระแสที่กำหนด

จำนวนสายเคเบิลหลายแกน XLPE แรงต่ำในรางเคเบิล

- ขนาดสายหาได้จากตารางที่ 5-13 (ข)
- ยกเว้นรางเคเบิลแบบปิดที่ความยาวเกิน 1.80 m
ให้ลดขนาดกระแสเหลือร้อยละ 95 ของกระแสที่กำหนด

จำนวนสายระบบแรงสูงในรางเดเบิล

“ผลรวมของเส้นผ่านศูนย์กลางของสายเดเบิล
แกนเดี่ยวและหลายแกนทั้งหมดรวมกันต้องไม่
เกินความกว้างของรางเดเบิล”

$$W > \text{Sum OD}$$

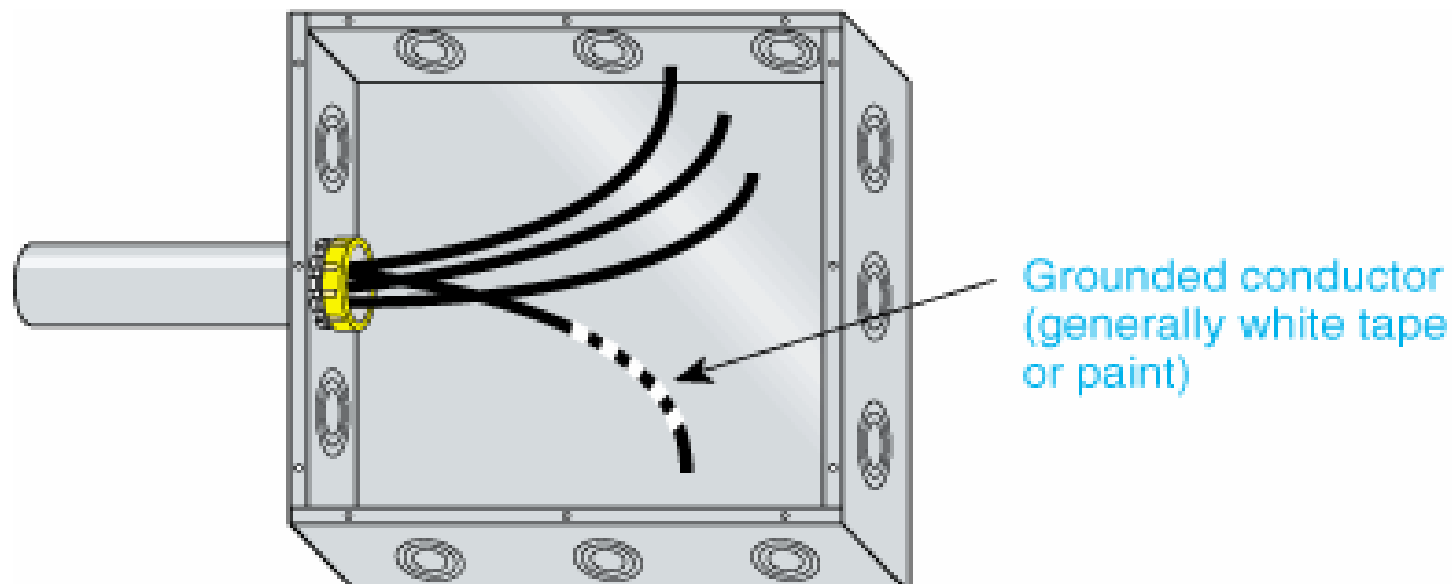
จำนวนสายเคเบิลแกนเดี่ยว ระบบแรงสูงในรางเคเบิล

$$X > 50 \text{ mm}^2$$

- ขนาดกระแสของสายเคเบิลแกนเดี่ยวขนาดตั้งแต่ 50 mm^2 ขึ้นไป ติดตั้งในรางเคเบิลแบบเปิดให้ใช้ได้ไม่เกินร้อยละ 75 ของขนาดกระแส
- ถ้าเป็นรางเคเบิลแบบปิดยาวเกิน 1.80 m ขนาดกระแสใช้ได้ไม่เกิน ร้อยละ 70 ของขนาดกระแส
- การติดตั้งรางเคเบิลแกนเดี่ยวขนาดตั้งแต่ 50 mm^2 ขึ้นไป แต่ละเส้นว่างห่างกันไม่น้อยกว่าขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางของสายเคเบิล

5.16 กล่องสำหรับงานไฟฟ้า (Box)

- ทำด้วยวัสดุทนการพุกร้อน
- มีการป้องกันที่เหมาะสมทั้งภายในและภายนอก
เช่น เคลือบสี หรือ อาบสังกะสี

กล่องต่อสาย

■ ลักษณะการใช้งาน

- สำหรับจุดต่อไฟฟ้าของสวิตช์หรืออุปกรณ์
- ต่อสาย
- ดึงสาย
- แยกสาย

การติดตั้งใช้งานกล่องไฟฟ้า

- เมื่อติดตั้งกล่องแล้ว ต้องเข้าถึงได้โดยไม่ต้องรื้อ ส่วนใดส่วนหนึ่งของอาคาร และต้องมีที่ว่างให้สามารถทำงานได้สะดวก
- ต้องมีฝาปิดที่เหมาะสมและปิดอย่างแน่นหนา
- กล่องที่ใช้กับอุปกรณ์แรงสูงต้องมีป้าย “อันตราย ไฟฟ้าแรงสูง” ติดไว้อย่างถาวรและเห็นได้ชัด
- ต้องมีบุชชิ่งหรือเครื่องประกอบที่มีขอบมนเรียบ
- กล่องต้องไม่มีรูหรือช่องที่โตพอให้วัตถุที่มีเส้นผ่าศูนย์กลางขนาด 7.5 มม. ลอดได้

5.17 แผงสวิตช์และแผงย่อย (Switchboard and Panelboard)

- การติดตั้งใช้งาน
- การยึดและการจัดบัสบาร์
และตัวนำ
- แผงสวิตช์
(SWITCHBOARD)
- แผงย่อย
(PANELBOARD)

แผงสวิตช์และแผงย่อย

■ การติดตั้ง

- อยู่ในห้องหรือที่เฉพาะ
- ห้ามมีท่อลม ท่องานอื่น หรืออุปกรณ์สำหรับงานอื่น ติดตั้งเหนือหรืออยู่ใต้แผงสวิตช์ หรือทางเดินเข้าสู่ห้อง

แผงสวิตช์และแผงย่อย

■ แผงสวิตช์ (SWITCHBOARD)

- ส่วนบนของแผงสวิตช์ต้องอยู่ห่างจากเพดาน
ที่ติดไฟได้ไม่น้อยกว่า **0.90 m**

การติดตั้งแผงสวิตช์และแผงย่อย

■ แผงย่อย (Panelboard)

- การติดตั้งแผงย่อยในสถานที่เปียกหรือชื้นต้องมีพื้นรองรับไม่น้อยกว่า **5 mm**
- แผงย่อยที่ประกอบด้วยสวิตช์ธรรมดาขนาดไม่เกิน **30 A** หลายตัวต้องมีเครื่องป้องกันกระแสเกินที่มีพิภักต์ไม่เกิน **200 A**
- เครื่องป้องกันกระแสเกินในแต่ละแผงย่อยต้องไม่เกิน **42** ขั้วไม่รวมขั้วที่เป็นประธาน

ข้อกำหนดโครงสร้างบัสบาร์และตัวนำ

■ ข้อกำหนดโครงสร้าง

- ใบมีดที่เปิดโล่งของสวิตช์ใบมีดต้องไม่มีไฟเมื่ออยู่ในตำแหน่งปลด
- แผงสวิตช์ต้องมีระยะห่างระหว่าง บัสบาร์กับด้านล่างของตู้
200 mm สำหรับบัสบาร์หุ้มฉนวน
250 mm สำหรับบัสบาร์เปลือย

ระยะห่างของบัสบาร์

ตารางที่ 5-9

■ ระยะห่างต่ำสุดระหว่างส่วนที่มีไฟฟ้าเปลือย (mm)

<u>แรงดันระหว่าง สายเส้นไฟ</u>	<u>ขั้วต่างกันบน พื้นผิวเดียวกัน</u>	<u>ขั้วต่างกัน ซึ่งในอากาศ</u>	<u>เมื่อส่วนที่มีไฟฟ้า เปลือยกับดิน</u>
<u><125</u>	19	12.5	12.5
<u><250</u>	31.5	19	12.5
<u><750</u>	50	25	25

การจัดเฟสบัสบาร์สำหรับแผงสวิตช์แรงสูง

- ในการทำเครื่องหมาย ให้ใช้สี**แดง เหลือง น้ำเงิน** สำหรับเฟส **R Y B** ตามลำดับ
- การจัดเฟสของบัสบาร์ในแผงสวิตช์ เมื่อมองจากด้านหน้าให้อยู่ในลักษณะ

ข้อกำหนดเพิ่มเติมสำหรับแผงสวิตช์แรงสูง

- ต้องจัดให้มีบัสต่อลงดิน (**Grounded Bus**) ทำด้วย ทองแดงมีขนาดไม่เล็กกว่า

95 mm² สำหรับระบบ 12 kV

50 mm² สำหรับระบบ 24 kV

35 mm² สำหรับระบบ 33 kV

- ตัวนำสำหรับต่อลงดินของกับดักเสิร์จต้องทนแรงดันไม่น้อยกว่า **750 V**

5.18 สายไฟฟ้า

■ การเลือกสายไฟฟ้าที่เหมาะสม

ข้อกำหนดที่จะต้องพิจารณาในการเลือกสายไฟฟ้า ได้แก่

- พิกัดแรงดัน (Voltage Rating)
- พิกัดกระแส (Current Rating)
- สายควบ (Multiple Conductors)
- แรงดันตก (Voltage Drop)

พิกัดแรงดันและกระแส

พิกัดแรงดัน

สายไฟฟ้าต้องสามารถทนต่อแรงดันใช้งานได้ตาม มอก.11-2531 ได้กำหนดแรงดันใช้งานเอาไว้ 2 ระดับคือ 300 V และ 750 V

ขนาดพิกัดกระแส

- ให้ใช้ตามตารางที่ 5-11 ถึง 5-15
- ขนาดตามตาราง ใช้สำหรับอุณหภูมิโดยรอบ 30 °C และ 40 °C แล้วแต่กรณี (ในอากาศ หรือใต้ดิน)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพิกัดกระแส

- **อุณหภูมิโดยรอบ** ถ้าอุณหภูมิบริเวณรอบ ๆ ของสายไฟฟ้าที่ใช้มีค่าสูงขึ้น ก็จะส่งผลให้ค่าพิกัดของกระแสลดลงจากค่าปกติ
- **การถ่ายเทอากาศ** สายไฟฟ้าติดตั้งในบริเวณที่อากาศถ่ายเทได้สะดวก ก็จะมีค่าพิกัดกระแสสูงกว่ากรณีที่ติดตั้งในบริเวณอากาศถ่ายเทไม่สะดวก

การใช้ตัวคูณลดค่ากระแส

- **จำนวนสาย** มากกว่า 3 เส้นในช่องเดินสายไฟฟ้าเดียวกันให้ใช้ตัวคูณลดค่ากระแสเนื่องจากจำนวนสายตาม ตารางที่ 5-10
- **อุณหภูมิโดยรอบ** ต่างจาก 30 °C (กรณีสายใต้ดิน) หรือต่างจาก 40 °C (กรณีเดินในอากาศ) ให้คูณค่าขนาดกระแสด้วยตัวคูณลด

การใช้ตัวคูณลดค่ากระแส

ตารางที่ 5-10 ตัวคูณลดค่ากระแสเนื่องจากจำนวนสาย
หลายเส้นในช่องเดินสายไฟฟ้าเดียวกัน

จำนวนสาย	ตัวคูณ
4-6	0.82
7-9	0.72
10-20	0.56
21-30	0.48
31-40	0.44
เกิน 40	0.38

การใช้ตัวคูณลดค่ากระแส

ตารางที่ 5-11 อุณหภูมิโดยรอบต่างจาก 30 °C (กรณีสายใต้ดิน) 40 °C (กรณีเดินในอากาศ) ให้คูณค่าขนาดกระแสด้วยตัวคูณลด ดังนี้

อุณหภูมิโดยรอบ (องศาเซลเซียส)	ตัวคูณ	
	วิธีเดินสาย ก-ค (หมายเหตุ 1)	วิธีเดินสาย ง และ จ (หมายเหตุ 1)
21-25	-	1.06
26-30	-	1
31-35	1.08	0.94
36-40	1	0.87
41-45	0.91	0.79
46-50	0.82	0.71
51-55	0.71	-
56-60	0.58	-

ตัวอย่างผลของอุณหภูมิ

- โหลดขนาด 40 kVA, 380 V, 3 เฟส จงหาขนาดของสายไฟ ฉนวน PVC ตาราง 5-11 เดินในท่อโลหะร้อยสายในอากาศ อุณหภูมิโดยรอบดังนี้
  1. 40 °C
  2. 55 °C

ตัวอย่างผลของอุณหภูมิ

1. Temp 40 °C จาก ตาราง 5-13 ไม่ต้องใช้ตัวคูณลด

$$I_L = \frac{40 \times 10^3}{\sqrt{3} \times 380} = 60.8 \text{ A}$$

จาก ตาราง 5-11 การเดินสายแบบ ด. ในท่อโลหะ
ใช้สายขนาด 3 x 25 mm² (77 A)

ตัวอย่างผลของอุณหภูมิ

2. Temp 55 °C จาก ตาราง 5-13 ต้องใช้ตัวคูณลด **0.71**

$$I_L = \frac{40 \times 10^3}{\sqrt{3} \times 380} = 60.8 \text{ A}$$

จาก ตาราง 5-11

ใช้ตัวคูณลด

การเดินสายแบบ ค. ร้อยท่อใน

อากาศใช้สายขนาด **3 x 35 mm²**
(95 A)

$$I_C \geq \frac{60.8}{0.71} = 85.6 \text{ A}$$

ข้อกำหนดของตัวนำนิวทรัล (Neutral)

ในระบบ 3 เฟส ให้นำตัวนำนิวทรัลด้วยเมื่อ

โหลดส่วนใหญ่ (มากกว่าร้อยละ 50) ประกอบด้วยโหลดชนิดปล่อยประจุ เช่น หลอดฟลูออเรสเซนต์ หรืออุปกรณ์อื่นที่มีลักษณะ คล้ายกันที่ทำให้เกิดกระแสฮาร์มอนิกในตัวนำนิวทรัล

ตัวอย่างผลกระแสฮาร์มอนิก

- จงหาขนาดสายป้อนของวงจรโหลดแสงสว่างของโรงงานอุตสาหกรรม (demand factor 100%) ขนาด **55 kVA**,
3 เฟส, 380 V เดินในท่อโลหะร้อยสายในอากาศ สายไฟฉนวน PVC ตาราง 5-11

กรณีที่ 1: โหลดมากกว่า 50 % เป็นโหลดฟลูออเรสเซนต์

กรณีที่ 2: โหลดมากกว่า 50 % เป็น Resistive load

หมายเหตุ: การคิด demand factor
ให้ไปดูรายละเอียดในบทที่ 3: ตารางที่ 3-1

ตัวอย่างผลกระแสฮาร์มอนิก

- กระแสโหลดของสายป้อน 55 kVA, 380 V, 3 เฟสหาได้ดังนี้

$$I_L = \frac{55 \times 10^3}{\sqrt{3} \times 380} = 83.5 \text{ A}$$

พิจารณาโหลดมากกว่า 50 % เป็นโหลด FL

ดังนั้นจึงต้องนับสายนิวทรัลด้วย (สายรวมจึงเป็น 4 เส้น)

$$I_C \geq \frac{83.5}{0.82} = 101.8 \text{ A}$$

ใช้ตัวคูณลด 0.82 จาก
ตาราง 5-10

ตัวอย่างผลกระแสฮาร์มอนิก

การเดินสายแบบ ด. ตาราง 5-11

ใช้สายเฟสขนาด 3 x 50 mm² (119 A)

สายนิวทรัล 1x50 mm² (119 A)

หมายเหตุ กระแสโหลด ≤ 200 A สายเฟส = สายนิวทรัล
 > 200 A ส่วนเกินคิด 70 %

ตัวอย่างผลกระแสฮาร์มอนิก

พิจารณาโหลดมากกว่า 50 % เป็น resistive load

ดังนั้นไม่ต้องนับสายนิวทรัล (จำนวนสายจึงไม่เกิน 3 เส้น)

$$I_L = \frac{55 \times 10^3}{\sqrt{3} \times 380} = 83.5 \text{ A}$$

จาก ตาราง 5-11 การเดินสายแบบ ด.

ใช้สายขนาด 4 x 35 mm² (95 A)

ข้อกำหนดการใช้งานของสาย XLPE

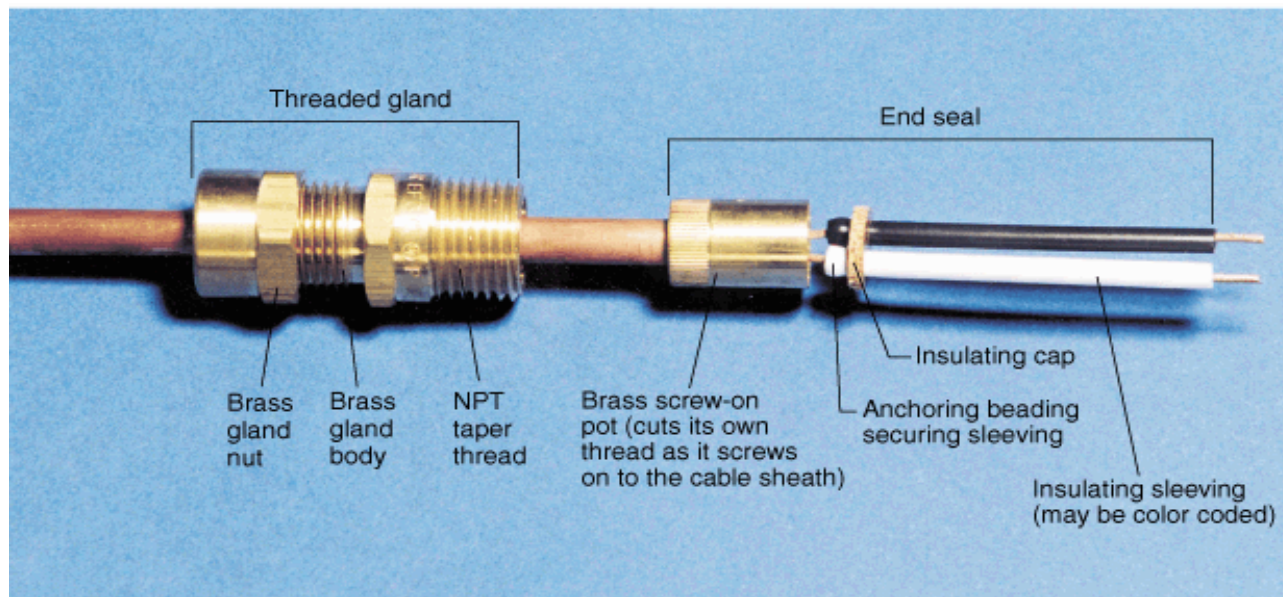
“การติดตั้งภายในอาคารต้อง
เดินในช่องเดินสายที่ปิดมิดชิด”

ยกเว้น ฉนวน XLPE ที่มี
การผสมสารเพื่อให้มีคุณสมบัติไม่ไหม้ลุกลาม

5.19 เคเบิลชนิดเอ็มไอ

(Mineral Insulated Cable)

- เคเบิลเปลือกโลหะที่ตัวนำไฟฟ้าหุ้มด้วยฉนวนแร่แบบชนิดเอ็มไอ ประกอบด้วยตัวนำเดี่ยวหรือมากกว่า มีฉนวนเป็นแร่ที่ถูกอัดแรงอย่างสูงและ**ถูกล้อมในปลอกทองแดง**อย่างต่อเนื่องซึ่งกันของเหลวและกันก๊าซ

เดเบิลแบบชนิดเอ็มไออนุญาตให้ใช้ดังต่อไปนี้

1. ใช้เป็นสายประธาน สายป้อน และสายวงจรย่อย
2. ในสถานที่แห้ง ที่เปียก หรือที่ชื้นตลอดเวลา
3. ในอาคารหรือนอกอาคาร
4. ในที่เปิดโล่งหรือที่ซ่อน
5. ฝังในปูน คอนกรีต ดินหรือในอิฐ

ขนาดกระแสน้ำเป็นตามตารางที่ 5-17 และ ตารางที่ 5-18

ข้อห้ามสำหรับสาย MI

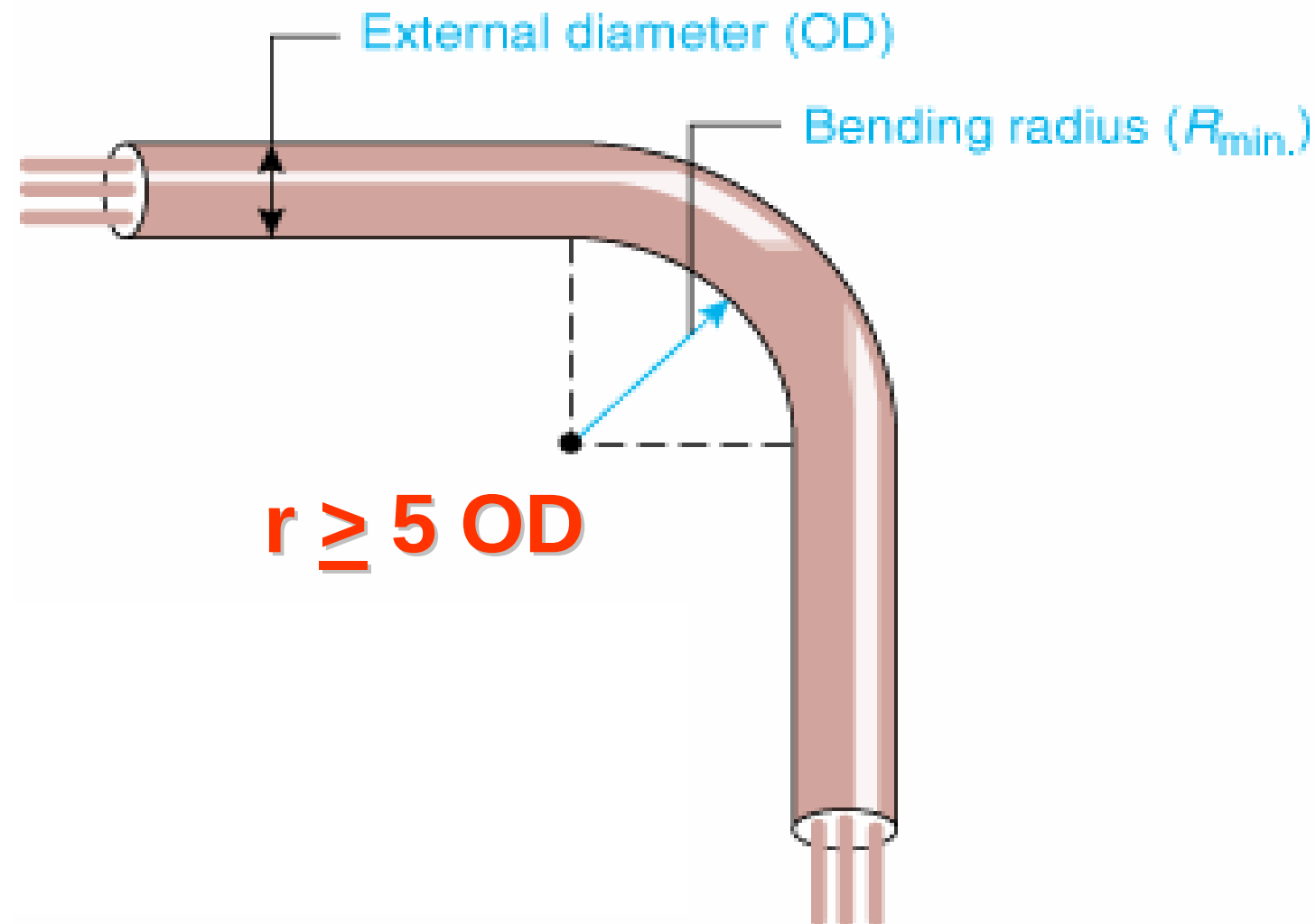
เดบิลแบบชนิดเอ็มไอห้ามใช้ในที่เปิดโล่งต่อสภาวะที่ทำให้เกิดการผุกร่อนได้

ยกเว้น ในที่มีการป้องกันด้วยสารที่เหมาะสมใน สภาวะนั้นแล้ว

การติดตั้งสาย MI

1. ที่รองรับเคเบิลแบบชนิดเอนไวต้องถูกยึดอย่างมั่นคงช่วงละไม่เกิน **1.80 m**
2. การงอเคเบิลแบบชนิดเอนไวต้องไม่เป็นอันตรายต่อเคเบิล รัศมีความโค้งของขอบในต้องไม่น้อยกว่า **5 เท่า** ของเส้นผ่านศูนย์กลางของเคเบิล

รัศมีความโค้งของสายเคเบิล MI

ข้อกำหนดเกี่ยวกับโครงสร้างสาย MI

1. ตัวนำของเคเบิลแบบชนิดเอ็มไอ ต้องเป็นทองแดงเดี่ยวมีพื้นที่ภาคตัดขวางตามกำหนด
2. ฉนวนที่หุ้มสายตัวนำของเคเบิลแบบชนิดเอ็มไอ ต้องเป็นแร่ที่ถูกรีดอัดอย่างแรงที่จะมีระยะห่างระหว่างตัวนำอย่างเหมาะสม
3. เปลือกนอกของเคเบิลแบบชนิดเอ็มไอต้องเป็นทองแดงที่มีโครงสร้างต่อเนื่องเพื่อป้องกันแรงกลฉีกความชื้นและเพียงพอตามวัตถุประสงค์ในการต่อลงดิน

Thank You

